

L. Yılmaz
tarafından
TÜSTAV'a
hazırlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

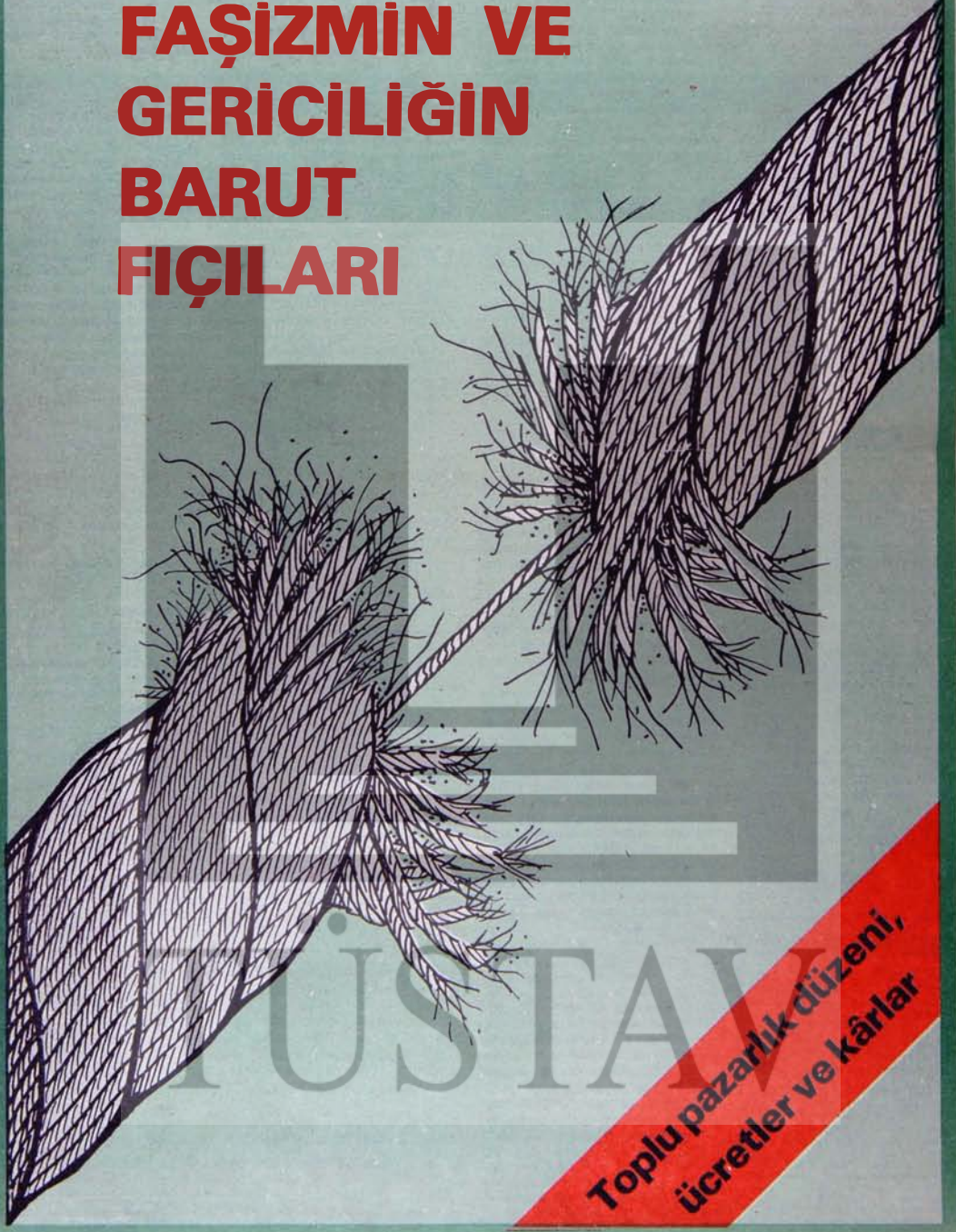
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 164

30 MAYIS 1978

FIYATI 5 TL

FAŞİZMİN VE GERİCİLİĞİN BARUT FIÇILARI

Toplu pazarlık düzeni,
ücretler ve kârlar

BİR KİTABIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ:

İÇ TİCARET HADLERİNDEN DIŞ TİCARET GÖRÜŞMELERİNE

Türkiye'de fiyatlar yeniden çok hızlı bir artış içine girdi. Bir devalüasyonu izleyen dönemde, böyle gelişmeler kaçınılmaz. İthal ürünlerin geldi olarak kullanılan ürünlerin fiyatları, devalüasyon oranının gerektirdiğinden çok daha hızlı artıyor. İstatistik çizilmek bakmak bunun böyle olduğunu gösteriyor.

Hükümet politikaları, yalnız devalüasyon yolu ile değil, kamu işletmelerinin ürettiği ürünlerin fiyatlarının belirlenmesi yolu ile de enflasyonu hızlandıracak önlemler alıyor. Hükümet politikalarını belirlediği diğer fiyatlarında tarım ürünlerine ödenen fiyatlar da bulunuyor.

Taban fiyatları uygulaması ile oynayan onurlar burada girmek gerekiyor. Bu konuda çok çeşitli mekanizmalar çalışma halinde. Tarım kredilerinin dağılımı, küçük üreticinin tescifi olan mahkumiyet, ürünün tarlada kapatılması, büyük üretici gerektiren ürünlerin fiyatlarının belirlenmesinde izlenen ayrımcı politika, fiyatların ilan edilmesinde katıllı geliştirme ve benzeri önlemlerin tümü, tarımda küçük üreticinin daha da yoksullaşmasının teminli oluşumunu.

AÇIKLIĞIN BAŞLANGICI

Tarımsal üreticilerin hangi ürünlerin satılacak ve alıcılara olduklarına ilişkin çalışmalar az da olsa, tek tek belirlenmeye başladı. Yalçın Kızılcık'ın 1968 yılında günlük bir gazete çıkaran bir araştırmasında bu amaçla, bir buğday dengesi kuruldu. Milyonlarca köylü ailesinin buğday da ürettiği halde buğday alıcısı durumuna geldikleri gösterildi. DPT çalışmalarında o günden beri "kürsal refah" göstergelerini ortaya çıkarmak için çeşitli endeksler hesap edildi. DIE uzun süredir "köylünün eline geçen fiyatları" derlemekte.

Bu tür araştırmaların sonucunu Şubat 1978'de çıkan bir başka DPT çalışması. Oktay Varber'in çalışması 36 sayfalık bir çerçeve içinde hem daha önceki çalışmaları özeltiyor, hem de 1973 yılında yapılmış bir anket çalışmasına dayanarak iç ticaret hadlerini hesaplıyor. Araştırma sadece iç ticaret hadlerinin hesaplanmasına yönelikmiş gibi görünmesine karşın yer yer bunun ötesine geçiyor. En başta, kırsal nüfusun sanayiden ne satın alıp sanayi kesimine ne satıldığını belirlemek için anket sonuçlarının bir açıklanması yapılmış. Bu kadaryla bile ögün bir çalışma olarak adlandırılmaya hak kazanıyor. Yalnız,

bundan önemli bir yanı daha var araştırmanın. Yapılan çalışmanın ve hesaplamaların sonuçları sıralanmak kalmamış; yorumlar getirilmiş ve ileriye yönelik olarak gelişmeler konusunda çözümler yapılmış.

Önce istatistik sonuçlara bakmakta yarar var. Bu sayfada yer alan tablo çalışmanın kapsadığı 1956-1976 dönemi için iç ticaret hadlerini veriyor. İç ticaret hadlerinin hesaplanmasında başlıca yararı, tarım kesiminin ürünlerinin değerlendirilmesinde görüldü. Tarımsal ürünler üreticisinin eline geçen fiyatların ödediği fiyatlarla olan oranını gösteren bu dizi, özellikle Sovyet iktisat yazınında "makas" sözcüğü ile özetleniyor. Bu oran yükseldikçe tarımsal ürünler lehine bir gelişme, düşüldükçe de sanayi ürünleri lehine bir gelişme olduğunu anlamak gerekiyor. Başka bir deyişle, ilk durumda makas tarım lehine, ikincisinde ise sanayi lehine açılıyor.

FİYATLARIN DİNAMİĞİ

Tablonun son sütunu makasın gelişmeleri konusunda ışık tutucu. Belirli devreler ayırt etmek olanağı var. Dizinin ilk yılı olan 1956'dan başlayarak bazı bir artış görüldü. Makas tarım lehine açılmaktadır. 1958 devalüasyonu bu gelişmeyi durduruyor. 1958 yılı içinde görülür tersine dönüş bir sonraki yıla dip noktaya ulaşıyor. Makas sanayi lehine gelişmesi 1959 yılında son buluyor. Gelişimin sanayi lehine oluşunun durması, tarım lehine olmaya başlamasıyla eş anlamlı. Makas, kapanıp açıldıkça tarımdan kırıp sanayi kesimine ekliyor, sanayiden kırıp tarıma ekliyor.

Makas 1963 yılına kadar sanayi lehine açılışını sürdürdüktan sonra, bu yıl birlikte 1966'ya kadar süren bir kararsızlık dönemi geçiyor. Başka bir deyişle, makasın tarım lehine açılmasında gösterdiği kararsızlık, ister istemez sanayi lehine bir gelişimin göstergesi oluyor. Fakat, bu dönem bir yana bırakılırsa, 1971 yılına kadar düzenli bir artış, tarım lehine bir gelişme var. 1970 devalüasyonunun endekse yansımaları hem geçiyor, hem de çok kısa ömürlü oluyor. 1972 yılında sanayi lehine gelişen makas hemen ertesi yıl, yeniden tarım lehine açılmaya başlıyor. 1973-1974 değerleri, yaklaşık olarak birbirine eşit. 1974 yılında yarım puanlık bir düşüş var; o kadar. Ama bu düşüş daha sonraki yılların gelişmelerinin habercisi niteliğinde. Çünkü, 1975 yılında üç puan düşüş endeksi bir sonraki yıl, 1976 da on puan birden düşüyor.

1977 yılı taban fiyatları hatırladıkça, Bu yıldıkere geçen yılı aratmayacak biçimde. Buna karşılık sanayi ürünlerinin yapılan zamlar iki yıl içinde sanayi ürünlerinin fiyatlarını iki katına yükseltti. 1974 yılında yüksek taban fiyatları, son yıllardaki taban lehine gelişimin son noktasını oluşturmakta. Burada söylemenleri, YURUYUS'un son bir kaç sayısında fiyatlarla ilişkin yazınlarla birlikte ele almak gerekiyor. Devalüasyonlar, genellikle hızlı fiyat artışları dömenlerinin başlangıçlarını oluşturuyor. Bu, hatırlanması gereken sonuçlardan biridir. Bir başkası, 1978 yılının ilk üç ayında toptan eşya fiyatlarının yüzde 14 artışı. Bu, son yılların en hızlı fiyat artışını oluşturuyor. Yalnız, bu sonucun gelişmeyi iki

yönden ele almak gerekiyor: Sanayi ürünlerinin fiyatlarındaki artış yüzde 18'e ulaşırken büyük çapta tarımsal ürünlerin fiyatlarının bir göstergesi olarak yorumlanmaması gereken gıda maddeleri fiyatları ancak yüzde 11 oranında arttı. Kısaca, makas sanayi lehine gelişmesini sürdürmekte.

ÜRETTİĞİNİ SATACAKSIN!..

Yine, YURUYUS'un son sayısında "dışa oynayan iktidar"dan söz edildi. Metin Çulhaoğlu, Türkiye burjuvazisinin dışa açılmasının zorunluğunu işaret ediyor. Döviz darboğazı, dış ticaret açığı gibi etkenler, büyük öneme sahip. Yalnız, bundan daha önemli bir sorun var. Sanayi, ürettiği dayanıklı tüketim mallarını satmak zorunda. İç pazar, gerekli büyüklükte değil. Doymak üzere. İhraç edilebilir ise, maliyetleri düşürmek mümkün. İçinden çıkılması güç bir durum.

Çıkış, ücretlerin görülmemiş boyutlarda baskı altına alınmasından geçiyor. Ücretleri görülmemiş biçimde baskı altında tutabilmek için, CHP en büyük "umut"u oluşturmakta. ÖP, DISK'e ödemesi gereken bir diyet olmadığı biliyor. Bunu söyledi de. Kime diyet ödemekte oluşu bir yana, aynı CHP, otuz kadar milletvekili 1 Mayıs'ta "1 Mayıs Alanı"na gönderdi. Kitle içinde yer alıp demokratikliği "kamtladı". Burjuva partileri ve basını, buna çok kızdı. Kızıl bayraklara, sloganlara ateş püskür-

dü. Bu sonucunu büyük burjuvazi kendisi de yaptı. Yalnız, CHP'li milletvekillerinin 1 Mayıs Alanı'nda bulunmalarına aynı tepkiyi göstermediler. Bu konuda bir şey demediler. CHP'nin birçok işlevi bir arada gerçekte oluşu, yukarıda sözü edilen umudun maddi teminli oluşumuna.

Dışa oynayan iktidar, bir miktar dayanıklı tüketim malını maliyetinin altında ihraç edip subvansiyonlarla durumu bir süre idare edebilir. Ertelenen borç ödemeleri başka bir olanak sağlar. Ama, bütün bunlar yeterli değil. Sanayi ürettiği dayanıklı tüketim mallarına daha büyük boyutlarda ihraç etmek zorunda. Bunun için pazar gerekli. Bunun için maliyetleri düşürmek gerekli. Pazar konusunda, bazı büyük dostların kendi pazarlarının bir bölümünden Türkiye'ye de yararlandırmaları bile beklenebilir. Maliyetler konusunda ise, işgücünü ucuzlatmak zorunluluğu var. İşgücünü ucuzlatmanın bir yolu, tarım ürünlerinin fiyatlarını baskı altında tutmak. Makasa son yıllarda başlayan açılma ve yönü bir süre daha devam etmek zorunda.

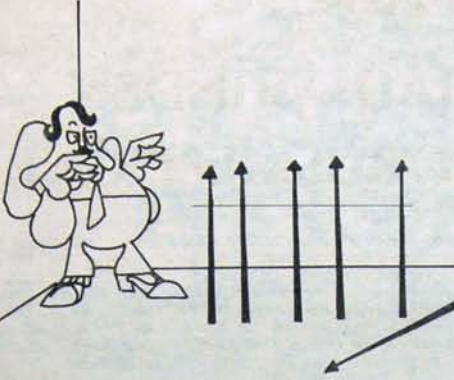
Bütün bunların ötesinde ülke içinde talebi kısmak zorunluluğu da var. Bu da dayanıklı tüketim mallarının fiyatlarının artmasını bir süre daha koruyacak göstergeler. Artan maliyetler ve ucuzlaşan işgücü. Bütün göstergeler, bu yılın başında yapılmış olan yüzde 28-33'lük devalüasyonun yeterli olmadığına işaret ediyor.

İÇ TİCARET HADLERİ

	Çiftçinin Ödediği Fiyatlar(1)	Zincirleme Endeks	Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar (2)	Zincirleme Endeks	İç Ticaret Hadleri (2)/(1)
1956	100,00	-	100,00	-	100,00
1957	119,50	119,50	133,04	133,04	111,33
1958	144,74	121,12	149,37	112,27	103,20
1959	169,20	116,90	165,76	110,97	97,97
1960	173,40	102,48	175,10	105,63	100,98
1961	179,77	103,67	181,79	103,82	101,12
1962	174,15	96,87	197,67	108,79	113,5
1963	177,86	102,13	212,53	107,46	119,4
1964	186,77	105,01	212,60	100,03	113,8
1965	187,51	100,40	222,19	104,51	118,5
1966	206,41	110,08	242,40	109,10	117,4
1967	208,22	100,88	252,00	103,96	121,0
1968	215,56	108,20	261,73	103,86	121,4
1969	226,95	105,28	280,76	107,27	123,7
1970	244,13	107,57	314,59	112,05	128,8
1971	284,92	116,71	374,97	119,19	131,61
1972	312,08	109,53	393,27	104,88	126,0
1973	403,15	129,18	529,10	134,53	131,24
1974	568,18	140,94	741,90	140,22	130,51
1975	664,94	117,03	845,90	114,00	127,21
1976	816,25	122,76	962,07	113,73	117,86

YURUYUS

Sahibi: Yuruyus Yayıncılık Ltd. Şti. Adına: Nihat SARGIN Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU • Teknik Sekreteri: Bülent ARTAMLI • Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Büro: Piyasafı Cad. 21/1, Cemberlitası - İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Abone Koşulları: Yıllık 200, 6 aylık 100, TL. Avrupa, 6 Aylık 250 TL., Yıllık 500 TL., Amerika: 6 Aylık 325 TL., Yıllık 650 TL., Avustralya - Japonya: 6 Aylık: 400 TL., Yıllık: 800 TL. • Posta Kodu: YURUYUS Derneği 100234 • İlan Koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12.000 TL., İç sayfalar için satım şartları 40. TL. Yayınları % 50 indirimlidir. • Başlık: Daily News Web-Ofset • İletişim: Kapak: Uğur OKMAN

KÖPRÜNÜN İKİ YANI

METİN ÇULHAOĞLU

Yürüştüğün bu sayısında Türkiye'nin barut fiçileri ele alınıyor. Bir başka deyişle, burjuvazinin pilot bölgeleri. Nurettin Yakar'ın Hatay'a ilişkin değerlendirmesinde önemli bir gözlem var: Burjuvazinin, sağçılık ve solculuğu sınıfsal temellerinden uzaklaştırmada gösterdiği büyük başarı. Bu, Türkiye burjuvazisinin tarihsel bir başarısı. Sosyalizmi, köyçülük, köylüçülük, küçük burjuva insançılığı, yardımseverlik, devletçilik, Atatürkçülük, Çuntaçılık gibi çeşitlenmelere indirgemekte tarihsel sicilinde koskoca bir olumlu puan bulunan burjuvazi, aynı çarpıtmada bugün de önemli sayılabilecek bir başarı gösteriyor.

Sayılan çeşitlenmeler bugün de var. Ancak burada önemli bir saptama daha yapmak gerekiyor. Sosyalizmin geniş yığınlara yeterince ulaşmadığı uzun yıllar, öncü "kadrolar"ı saptırmada bu çeşitlenmeler etkin oldu. Bilimsel sosyalizmin katıksız kızılığı Atatürkçülükle, devletçilikle, çuntaçılıkla bulandırıldı. Öncü kadrolar, her önemli dönemde bu saptırmalarla fire verdi. "Sosyalist" Atatürkçüler, "sosyalist" köylücüler, "sosyalist" devletçiler ve "sosyalist" çuntaçılar hareketin ve kadroların kayıp hanesinde önemli yerler oluşturdular.

1961 sonrası dönem, Türkiye'de öncü kadrolarla yığınlar arasındaki köprülerin kurulduğu dönem oldu. Şu anlamda: Sosyalist hareket, işneyle kuyu kazın öncü kadrolarla sınırlı bir uğraş olmaktan çıktı. Geniş yığınlarla ulaştı. Belli başlı büyük merkezlerdeki apartmanlarda tartışılan bir sorun olmaktan çıktı. Türkiye ölçeğinde geniş bölgelere, illere, ilçelere ve köylere yayıldı. Sosyalist harekette "mahfil" dönemi böyle kapandı.

Kadrolar ve yığınlar. Burjuvazinin en büyük korkusu, ikisinin arasında sağlam, kalıcı, yıkılmaz bir köprünün kurulması. Burjuvazi, bu büyük korkuyu yenmek, köprünün sağlamlaşmasını engellemek için iki yakaya da tahrir kalıpları barakıyor.

Sol yana, aydın kesimine ekilen tahrir kalıpları, 1973'le birlikte CHP'çilik ve DİSK'çilik oldu. Kalıplar patladığında, "kaybolan nesil" ortaya çıktı. DGM direnişinde "tanrı bize bu günleri de gösterdi" diye ağlayan, 1 Mayıs'la 364 gün sarhoş gezen, yıllarca aradığı işçi sınıfını gerçek konum ve işlevinden saptırılmış bir DİSK imajında bulduğunu sanan, CHP'nin bir şuraya bir de buraya bakan "ikili yanı" ile yalnızca bununla, teori yapanların da bulunduğu bir nesil. Bu neslin bir bölümüne kaybolmuş yüzü ile bakmak gerekiyor. Umud işçi sınıfından, aydınlardan, gençlerden yitilecek yeni kadrolarda. Şartlanmamış, temiz ve yeni bir nesilde. Köprünün sol yanındaki umudu bunlar oluşturuyor.

Öbür yanda geniş yığınlar, işçiler, emekçiler ve köylüler var. Ve bu yana ekilen bir başka tahrir kalıbı. Bu kalıbı şöyle anlatmak mümkün: Türkiye'de "sosyalist" ya da solcu olmak hem çok kolay, hem de çok zor bir iş oldu. Zorluk, gerçek anlamda sosyalist ya da solcu olmakla ilişkili. Bu anlamda sosyalist ya da solcu olmak gerçekten zor. Ama bir de kolay yan var. Bir de kolay yoldan "sosyalist" ya da solcu olmak var. Ne mi gerek? Basit: CHP'li olacaksın. CHP'ye üye olup oy vereceksin. Yalnız başına Kürtlüğü, yalnız başına alelveliği devrimcilik için tek ölçüt sayacaksın. Türkiye böyle olup CHP'ye oy verince "sosyalizm" diplomasını aldığını sanan, iyiniyetli, dinamik, diri ama bilinçsiz insanlarla, yığınlarla dolu. Köprünün sağ yanına ekilen tahrir kalıbı da böyle patlıyor. Burjuvazi kitlelerdeki büyük potansiyeli kendisi için zararsız mecralara böyle aktıyor. Üstelik, Türkiye'nin çeşitli yörelerinde uzun ve kısa dönemli planları açısından gerekli, patlamaya hazır barut fiçileri bulunduruyor.

Sağ ve sol yakalar arasındaki köprünün kurulması, aradaki geçitlin sağlanmaması, her iki yakaya bırakılan tahrir kalıplarının etkisiz kılınması demek. Bu köprü nasıl kurulacak? Köprü nasıl ortaya çıkacak? Bu soruların tek bir

yanıtı var: Örgüt, örgüt, örgüt. Çünkü geniş yığınlara örgütü götürmeden burjuvazinin sis perdelere aralamak, giderek ortadan kaldırmak mümkün değil. Geniş yığınlara örgütü götürmeden, onların CHP'yi tanımalarını "devrimcilik" adına konan sahte eksenleri görmelerini, "Mahir, Hüseyin, Ulaş" ya da "Hüseyin, Yusuf, Deniz" ilericiğini aşip, "iki süper devlet" tezinin cazibesinden kurtulup gerçek sosyalizme yönelmelerini beklemek ham bir hayal. Bugünkü büyük ama "amorfl" birikimi güce dönüştürmenin tek aracı, örgüt, örgüt ve yine örgüt.

Türkiye'de demokrat ve sosyalist hareketin bugün içinde bulunduğu darboğazı, 1971 öncesine kıyasla ters dönen bir tablo ile açıklamak mümkün. Özetle şöyle: 1971 öncesinde, Türkiye İşçi Partisi, kendi sağını da kapatmıştı. Bir başka deyişle, sosyalist örgüt olarak TİP en sıradan ilerici, demokratik özemlerin tercümanı ve örgütü olmuştu. Kendi sağdakileri de peşinden sürüklemesini bilmişti. Bundan en önemli ders çıkarılan CHP oldu. Ecevit hareketi ile birlikte ve CHP'nin TİP'den aldığı dersle tabloyu tersine çevirme dönemi başladı. 1971'den sonra CHP kendi soluğu kapatan örgüt oldu. Umudunu TİP'e bağlayan ilericilerin demokratların yerini, umudunu CHP'ye bağlayan "sosyalist"ler aldı. CHP'nin kendi soluğu kapatma operasyonunda gösterdiği bu başarı, bugün sosyalist harekette kırılması gereken çemberlerden başlıcasını teşkil ediyor.

Kurtulmak istemekle kurtarıcıyı görebilmek, birbirinden çok ayrı olgular. Bugün Türkiye'de kurtulmak isteyen, ama gerçek kurtarıcıyı göremeyen geniş yığınlar var. Kurtulmak isteyip gerçek kurtuluş yolunu ve kurtarıcıyı göremeyenler, mutlaka efsanelere, fetişlere, "mesh"lere inanırlar. Kurtuluş yollarını ve kurtarıcıları gerçek dışında ve ötesinde ararlar. Ecevit imajı, "Mahir - Hüseyin - Ulaş" ya da "Hüseyin - Yusuf - Deniz" devrimcilikinden aydınlık arasındaki çuntaçılığa dek uzanan tüm aranırlar, gerçek kurtarıcının işçi sınıfının politik hareketi ve örgütünün henüz toplumun geniş kesimlerine yeterince ulaşamamasından kaynaklanıyor. Bir bakıma sanayi devriminde kurtuluş makinelerinin tahribinde gören emekçiler gibi. Bir bakıma 1800'ler Rusyasında kurtuluşu Çarın öldürülmesinde gören Rus devrimcileri gibi. Kurtulmak isteme özlemi ile kurtarıcı tanıma bilincinin tam olarak çakışmadığı tüm dönemlerde olduğu gibi.

Türkiye burjuvazisi önündeki yılları garantiye almak için, köprünün iki yanına tahrir kalıpları serpmek, böylece köprünün güçlenmesini önlemek zorunda. Köprünün sol yanı, şimdilik CHP güvencesi altına alınmış durumda. Ancak önümüzdeki yıllar, yığınların CHP'yi tanıyacağı, anlayacağı yıllar olacak. Tanıma ve anlama, kurtarıcıyı doğru anlamını taşıyor. Yalnızca, kurtuluşu ve kurtarıcıyı görmeye ilk ve zorunlu aşamalardan birini oluşturuyor. Burjuvazi, daha sonraki aşamaları önlemek için de, köprünün sağ yanına tahrir kalıpları barakıyor. Bir yandan MC kalıntısı seçtikini sağ güçleri besleyip palazlandırarak geniş yığınlarda bir bezginlik, yığınlık ve umutsuzluk ortamı yaratarak. Öte yandan da kendiliğinden hareketlenmeyi, mümkün olduğu kadar sınıfsal temellerden kaydırıp sahte eksenlerde odaklaştırmaya çalışarak.

Türkiye'de, köprüyü oluşturacak, yıkılmaz bir duruma geçirecek olan sosyalist hareketin geleceğinin güvencesini de toplumun nesnel gelişiminin yönü oluşturuyor. Sosyalist hareket, gelişme perspektifini sözde "rakip"leriyle gerçekleştirecek hesaplaşmasında değil, bir bütün olarak Türkiye toplumunun yönelişinde arıyor ve buluyor. Sosyalist hareketin hesabı, burjuvazi ile. Sosyalist hareketi, "siyasi çizgi"lerden ayrıran nokta burada. Sosyalist hareket burjuvazi ile hesabını görmek üzere, kararlı adımlarla yürüyor.

SERMAYE KÖŞEKAPMACASI BOZULACAKTIR

Geçtiğimiz hafta, Türkiye kapitalizminin geriliğini, çarpıklığını olduğu kadar temsilciliğinin rezilliğini, seviyesizliğini simgeleyen iki parasal organizasyonla noktalandı.

Cuma günü saat 11.40 sularında Erzurum'a inen uçaktan çıkan Alpaslan Türkeş doğrudan Ulucami'ye gidip Cuma namazını eda ettikten sonra meydana yol alınırken, İstanbul'da Taksim meydanındaki kürsüden de Süleyman Demirel, 1 Mayıs günü "bu meydana kahrolsun Türkiye diye bağırıldığı" y... ayıla bis-millah deyip şunları söylüyordu:

"İstanbul elbette feth olunacaktır, ne güzel kumandandır o kumandan ve ne mübarek askerlerdir o askerler, diye buyuran hazretli peygamberin ruhu muazzap olmuştur..."

AP'nin İstanbul'da "Bayrağa saygı", MHP'nin de "Komünizme ve bölücülüğe karşı millî birlik ve beraberlik" namı altında Erzurum'da düzenledikleri mitingler, büyük sermaye ve gerici sermaye gruplarının döktüğü banknotların mosmor fotoğraflarıydı adeta,

KİRLİ FAŞİST MANEVRA

Akla gelebilecek parasal ve reklamsal her kolaylıkla beslenen, iç ve dış emperyalist bağlantı ve odakların olmasa destek ve gücüyle dayanıklı olan faşist ideolojinin kitlesel güç gösterileri, kuru-sıkı barut atılmışında ve iktel, seviyesiz boyut ve çerçevelerde paçavra gibi sallanıp kaldı.

Tepeden turnağa suça batmış iki si-

yaşı teşekkülün genel başkanlarının, mitingden çok önceleri hazırlanmış basın bültenlerindeki şu ifadeler de bir hayli ilginçti. Demirel görmediği kalabalıklarla "bu mahşeri kalabalığınız" diye şekillendiriyordu.

Türkiye üzerindeki kirli faşist manevra İstanbul'dan ve Erzurum'dan aynı günlerde bir mizansenle oturtulmaya ça-

lışıyordu.

MHP seçtiğimiz ay, 26 Mayıs tarihini kararlaştırmış yer olarak da Erzurum'u saptamıştı. 26 Mayıs'ın siri 27 Mayıs'tan önceki gün olmasıydı. 27 Mayıs'a "bulaşmış" bir personel bu "kir"den arındırılıp bir kez daha kanıtlanıyordu. Bir yanyılı temelinde sermaye sınıfının esalietiliyle müteneşif kefen tüccarlığına da-

yanan zamanlama tılsımı, AP'nin kurmaylarına da çözülmekte geçmedi. Onlar da ilk provayı 14 Mayıs'ta Samsun'da yaptıktan sonra 26 Mayıs günü İstanbul'a taşınacaklardı...

ESKİ VE SEFİH MİZANSEN

Zaman konusundaki bu ufak boşuş-

ALTI PETROL ÜSTÜ PEŞKEŞ

Son günlerde gerek döviz darboğazı, gerekse diğer ekonomik sorunlar, Türkiye'nin dışa bağımlılığının boyutlarını bir kez daha sergiledi.

Bir Ataş bir Botaş sorunu ve döviz darboğazı nedeniyle petrol ithal edilememesi yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'deki kahredici gücünü ortaya çıkarttı...

Bildiği gibi Türkiye'de Mobil Oil Company, Shell ve British Petroleum gibi şirketler büyük ölçüde yatırımlar önemli ölçüde işletme imtiyazı almışlardır. Bunlardan Shell uluslararası petrol tröstlerinin en güçlü şirketlerindedir. Shell Avrupa'da etkin olan bir örgütlenme ve arama faaliyeti sürdürmüştür. Bunun sonuna Avrupa'nın tek hakimi durumuna gelmiştir. British Petroleum da, Büyük Britanya'daki genel merkezinden uluslararası kuruluşlarını denetleyen yaygın yapıyla etkin şirketler arasında yer almıştır. Mobil Oil Company ise Avrupa'da hemen hemen hiçbir etkinliği olmayan ancak Ortadoğu'da gücünü ispat eden bir şirkettir.

Bu üç şirketin Türkiye'deki faaliyetleri oldukça ilgi çekicidir. Türkiye'deki iktidarlara en yakın şirket Shell olmuştur. Hatta bir tarihte Shell'in İngiltere'deki genel merkezinden Türkiye temsilciliğine "her ne pahasına olursa olsun" diğer petrol şirketlerinin Türkiye'den sökülmesi yolunda bir direktif de gelmişti...

Türkiye toprakları adeta, bu üç şirket ile çeşitli etkinliklerle çok kanadı bağlı

tutulmuş TPAO arasında parsellenmiştir. Bu şirketler işletme ruhsatı aldıkları topraklarda arama faaliyetlerini uzun yıllar sürdürmelerine karşın önemli sayılabilecek petrol damarına rastlayamadıklarını bildirmişlerdir.

Bir ekonomista, petrol üretkenleri kalmış ülkelerin ekonomilerini ve petrol yataklarını kontrol altında bulunduran petrol tröstlerinin Türkiye'nin mevcut petrol rezervlerine "yedek" gözüyle bakmalarının da büyük rolü olmuştur.

Ancak bu arada Shell jeolojik etüdler sonunda petrol bulunması ihtimali yüksek bölgelerin işletme ruhsatını almıştır. Bu bölgeler sanki özel olarak bu şirkete verilmiştir. Şirket bugüne kadar Güneydoğu Anadolu bölgesinde (Siirt - Mardin ve Adıyaman) yaptığı sondajlar sonucunda 8'i rantabl 317 petrol kaynağı açmıştır.

Mobil'e ise petrol bulunması ihtimali zayıf olduğu bildirilen İç Anadolu Bölgesi ile Trakya Bölgesinin ruhsatları verilmiştir. Mobil bu bölgelerde çok az bir çalışma sonunda - sondaj yapmaya dahi gerek duymamıştır.

Mobil'in bu konuda Shell'e her an taarruza hazır bir tutum izlediği dikkatlerden kaçmamıştır. Nitekim kendisine verilen Trakya Bölgesinde geçen yıl ortalarında sondaj çalışmalarını yoğunlaştırmış ve Tekirdağ bölgesinde, bir ucu Romanya'ya diğer ucu da Yunanistan'ın petrol elde ettiği Taşoz adasına kadar uzanmakta olan bir damar bulunmuştur. Sondaj çalışmaları yoğunlaştırılmış ve

sonunda yüksek oktanlı bir petrol damarı bulunmuştur. Bulunan petrolün parafininin çok olması nedeniyle dışarı akan petrol hemen donmuştur. Mobil şirketi bunu bahane ederek sondaj çalışmalarını durdurmuştur. Bu bile yabancı petrol şirketlerinin Türkiye'de ne oyunlar çevirdiklerine somut bir örnektir.

Mobil şirketi petrol damarını "burası mermir damarı imiş" gibi bir gerçek dışı savla kapatmıştır. Şirket, bu damarın bir daha kullanılmaması için sondaj deliklerine çimento doldurmuştur. Bunun üzerine TPAO hemen bu bölgede petrol arama çalışmalarına başlamışsa da, yetersiz teknoloji ile bu işi gerçekleştirememiştir. Mobil aynı şekilde Trakya'da bir büyük damar daha bulunmuş ancak bu damarın da Ege denizi ile irtibat halinde olduğu ve sondaj sonucunda çamurlu su çıktığı gerekçeyle bu damarın da çimento ile kapatmıştır.

Bugün artık biliniyor ki, yabancı şirketler arama faaliyeti yapmamaktadır.

Ayrıca, bu şirketler "yedi güzeller" adlı petrol tröstünün aldığı kararın da dışına çıkaramamaktadırlar. Bu nedenle Türkiye'de petrol arayacaklarına, hazır bulunmuş petrolü dışardan ithal etmeyi ve Türkiye'yi gelecek için yedek depo olarak kullanmayı planlamaktadırlar.

Bu kararın sahibi, uluslararası petrol ticaretini elinde tutan ve "yedi güzeller" olarak bilinen tröst olup su petrol şirketlerinden oluşmaktadır:

1. Gulf Oil Company, 2. Mobil Oil Company, 3. Shell, 4. British Petroleum

5. Texaco, 6. New-Jersey Oil Company ve 7. Exxon.

Son Ataş sorununun temelinde de bu hesaplar yatmaktadır. Ayrıca Ataş ortağı şirketlerden Shell, Mobil'i ortaklıktan, tasfiye için bir oyun içindedir. Shell, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Ataş'ın tam kapasite çalıştırılması için tanıdığı üç aylık sürenin kendisine işleme yeteceğini bildirmiştir. Bu şirket dışardan ithalata yapmamaktadır. Shell Doğu Anadolu'daki petrolü boru hattı ile Dörtölü'ye getirmekte, oradan da Ataş'taki vermektedir. Ayrıca Shell'in Ataş'taki hissesi yüzde 27-28'dir ve bu oranda Ataş'ın üretimine katılmaktadır. Mobil'in hissesi ise yüzde 51'dir. British Petroleum ise Mobil ile Shell arasındaki bu sirtüşmeye katılmama kararındadır. BP Ataş'taki hissesini satmaya kararlıdır. BP son olarak yüzde 17'lik hissesini satmak istemeyi Maliye Bakanlığına başvurmuş, ancak TPAO'nun soğuk davranması nedeniyle bu iş gerçekleştirilememiştir.

Halen Türkiye'nin kara parçası üzerinde petrol şirketleri tarafından parsellenmemiş yer yoktur. Sıra Türkiye'yi çevreleyen denizlerin parsellenmesine gelmiştir. Şimdiki yarış bu yarıştır.

"Son Türk Devleti'nin petrolleri ve bağımsızlığı birbirine çok benzemektedir..."

Böylesine bağımsızlıktan yana milletçiler ile ağababalarının hesap vereceği günler uzak değildir.

ma bir yana itilecek olursa AP ve MHP'nin İstanbul ve Erzurum yörelerinden girişimleri faşist bombardımanın birbirini bütünleyen anlamları da vardı: Bundan sonra Türkiye üzerine çevrecek dolap olarak en son kozun çıkarılması girişimine hız vermek gerekiyordu. O da, eski, uzun ve sefih bir mizansendi: "Bölücülük!.."

Oldum olası sermaye iktidarları boyunca düşünce, vicdan, din, mezhep, ırk ayrımları için körüklenmiş, her an patlamağa hazır sıcaklıklarda tutulmuştu acaba?..

En bayağı, en kaba, en sefihibiçimlerde bu ayrımcı politikaları niçin özel bir önem ve süreklilik tanımıştı acaba?

Tepeden ırnağa bütün ayrıntılarıyla bu politika ve manevralar, sınıfsal soygun, sömürü, baskın, şiddet, işkence yöntemlerinin ve uygulamalarının hem nedeni hem gereği keskinleşmiş miydi?..

Ve sermayenin faşizmi hedef alan partileri, bütün gerici malzeme ve silahları seferber etmekte kararlı görünüyorlardı.

İKİ YOZLOLUK

Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Can Açıköz'ün de dediği gibi "emperyalizmin işbirlikçilerinin ve bunların politik sözcü ve örgütlerinin düzenlediği bayrağa saygı mitingi iki yozluluklarının yeni bir kanıtı oluyordu."

Yıllardır yürüttükleri politikalarla ülkenin ekonomisini ve tabii kaynaklarını emperyalist tekellere yağmasında acağın İstanbul ucundaki "seçkin" temsilcisi şöyle konuşuyordu.

"Biz bu ülkenin öz sahipleriyiz. Ya bancıysanız ya kiracı değiliz..."

Bu ifadenin altındaki kompleksin devamı da şöyle oluyordu:

".. Cenabı Allah bizimledir. Ecodadın ruhu bizimledir. Satılmış sapık ve hainler hak ettikleri deri mutlaka alacaklardır. Bölücülük yalnız bölücülere değil, bölünene de sadece felaket getirir. Bölücülük kıyametinin altından kimsede sağ çıkmaz..."

Bu sesin Erzurum uzantısı da benzer şeyler söylüyordu. En raşbet gören malzeme gene "bölücülük" idi...

BAYATLAMIS YALAN

Bu konudaki tezgahtara, geçtiğimiz haftanın başından itibaren parlamentoda da girilmişti.

Cumhuriyet Senatosunda bir konuşma yapan AP Kars temsilcisi Ziya Ayrılm, Kars ve Ardahan yöresindeki olaylara değiniyor ve konuşmasından bir bölümünde, "Bir zamanlar Kars ve Ardahan'ı isteyen Ruslar, gene buraları istemeğe hazırlanıyorlar" diyor.

Azırlı Türkiye'de ipliği pazara çıkmış rezil bir soğuk savaş malzemesinin piyasaya sürülmesi amacıyla istinat nitelikte apaçık belvidir. Nitekim AP Genel Başkanı Süleyman Demirel bir kaç gün sonra Kars'a "kızıl bayrak" çekmekle geçmekteydi!

Doğu vücutduyguyu yönelikli MHP yayılmasının, adeta resmi devlet politikasının kanadı altında kollanmasının amacı, geçtiğimiz haftaki gelişme halklarıyla biraz daha açıklığa kavuşuyordu...

Senatoda AP'li Ziya Ayrılm'ın konuşmasına cevap veren İçişleri Bakanları Özyadın'ın ise konuşmasına "Teşekkürler" başlıyordu. Ziya Ayrılm önemli konulara değinişti!..

Ozyadın, Türkiye'nin her yerinde huzursuzluğun varlığını kabul ediyor ancak bunun son 3-5 ayın değil yılların birikimi olduğunu söylüyor. Tabii beyinsel göbeği sol ve sosyalizm düşmanlığı ile kesilmiş bir Özyadın'ın konuşması zaman zaman AP'lilerin de onayını kazanıyordu.

Ve Özyadın'ın kürsüsüne inerken "her kaşın toprağı Türk olan Kars ve Ardahan'ın kimseye verilmeyeceğini" söylemeyi ihmal etmiyordu!.. Genel Başkanı ve Başbakanın daha 10 gün önce söylediklerini gazetelerden okumamış mıydı? Yoksa tekiş görevini mi yüklenmiş? Bu döktünlüğün adı neydi?..

Türkiye'deki sermaye iktidarı ve politikaları geçtiğimiz hafta renk ve desenleriyle de göstermektedir ki, son çözümde içte ağır bir sermaye tahakkümüne,

dişta ise emperyalist-kapitalist sisteme denir bir teslimiyete açılan ufuklarda birbirlerini tamamlamaktadır.

SERMAYENİN BAHCESİNE HALİ DÖŞEMEK

Büyük sermaye, uzun yılların bilinç ve deneyimleriyle ve dış emperyalist odakların destekleriyle işçi sınıfına ve emekçi kütülelere her türlü araç ve gereçle saldırmaktadır. Hemen bunun yanına da emperyalizmin "sol" koltuk altını oluşturan Maoçuluk ile bu saldırı hatasını tamamlanmaktadır.

Bu görünüm, Türkiye'nin gündemindeki emperyalist-kapitalist saldırısının keskin hatlarını oluşturmaktadır. Bu perspektifi tamamlayan unsurları da, işçi sınıfının politik kararlılıklar, inancaçlıklar, yığılıklar ve çeşitli adı ve boyalardaki politikalar oluşturmaktadır. Sosyalizmi hedef almayan ve onunla diyalogue bütünleşmeyi kuramayan bağımsızlık, demokrasi mücadelesi anlayışlarını, ifade edilişlerini renk ve keskinlikler ne olursa olsun, sermayenin emkeğine yağ sürmek, bahçesine hal döşemek olduğu gereğinin geçirilmesinde sermayenin taktiksel hanesini kabartmaktadır.

TESLİMİYETÇİLİK TABLOSU

Ancak bu panoranın somutlaşmış ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bilinçli mücadeleçiliğine ve örgütlülüğüne bu inanc ve azyme getirdiği bilvicesi özellikler de fazlasıyla mevcuttur.

Görülmiştir ki, işbirlikçi büyük sermaye ve gerici müstefikler, soldan azami yalıtılmasına özen gösterdiği CHP'nin demokrasi mücadelesinde de "tarihi" işlevinin dumura uğramasını sağlamada önemli adımlar almıştır. İçte büyük sermayeye teslimiyet, zam, pahalılık, dışta NATO, AET ve patronlarına teslimiyet ise onursuzlukla alevlenen çözümçümlükler. daha da bağımlılıklar getireceği benzetmektedir.

Başbakan Bülent Ecevit'in iki hafta sürecek Belçika ve ABD gezisi sonucunda şapkadandan çıkan çıkaracağı bekleminin alemi yoktur. ABD Ankara Büyükelçisini Washington'a çektiği telex sonundaki yatıştırmayla "Akılsız Milliyetçi" Ecevit yurda dönerken ne gibi ca nımlarla dönecektir pek kuşkuludur ama Türkiye'deki "akılsız milliyetçi" Demirel ve Türkiye'nin Washington'dan aldıkları sinyalleri azami ölçülerde kullanacakları belvidir.

KÖŞE KAPMACA

Son haftalar içinde iç piyasada görülen fiyat kaçınılmalarının yanısıra, günlük ihtiyaç maddelerinin yok'lara karınmaya başlaması belirginlik kazanmıştır. Sınıf mantığı, dehlizlerinin bilinç aliti, "toplu sözleşme düzeni" ve "işçi

ücretleri" konularıyla dışa vurulmuş olan bir Ecevit'e ve onun yönetimindeki CHP'ye sermaye köşe kapmaca içinde oynatılan rol tarihi misyonuna ters düşmemektedir. Ancak türlü çeşitli şarşırtmaca, yalıtılmaca politikalarıyla, potansiyeli "ertelenabilir" vadelede CHP'ye yönelendirilme çalışmaları emekçi kütülelerin aynı role ortak edilme gereğinin görünen durumu ve him yanını oluşturmaktadır.

KIRIK ÇİZGİ, AYDINLIK YARIN

Tarihin çizdiği elbette biteviye düş bir çizgi ve doğrultusuzanmamaktadır.

Ancak tarihin yüzünün ileniyeye dönük olmadığı da henüz kanıtlanabilmiş değildir.

Türkiye'nin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini zafere ulaştırabilecek olan işçi sınıfı ve yandaş emekçi kütülelerin ve onun politik örgüt ve mücadelesinin eniştiği buğünkü konumda görünene de, bir kırık çizgiden ibarettir. Sermayeye ve onun şu veya bu adı ve etiket altındaki saldırılarıyla, yarattığı dağınıklıklar, inancaçlıklar ve kahpelikleriyle oluşan bir kırık çizgi...

Ve çok açık, çok yalın ve bilimsel bir gerçek daha: Sosyalizmi hedef alan bağımsızlık demokrasi mücadelesi... Parti, parti, parti: Türkiye İşçi Partisi...

MC'nin başları halkın önüne hangi yüzle çıkıyorlar?

Milliyetçi Cephe partileri, bir dizi meydan gösterileriyle kur gürlü korpama yönelik yeni bir kampanya başlattılar. MHP'nin 16 Nisan'da Ankara'da, AP'nin de 14 Mayıs'ta Samsun'da düzenledikleri mitinglerden sonra, gericiğin bu iki koltuk değneği geçen Cuma günü Erzurum ve İstanbul'da da meydanları kirteldiler. MSP'nin hocaları da 28 Mayıs'ta düzenledikleri malum "Fetih Yürüyüşü" için bu yıl Konya'yı seçtiler.

Milliyetçi Cephe partilerinin göstermelik kalabalıklarını görüntüsü arkasına sığınarak başlattıkları bu yeni kampanya, iki buçuk yıllık iktidarlarının sorulacak hesabını kütülelere unutturmaya, işbirlikçiliğin ve demokrasi düşmanlığının yüzlerindeki lekesini gizleyerek temiz çıkarmaya yöneliktir. Demirel, Türkeş ve Erbakan, politik ortamı yeniden bir Milliyetçi Cephe İktidarının kurulmasına elverişli hale getirebilmek için sürdürülen faşist komploların arkasındaki kendi parmaklarını kamufle etmeye çalışıyorlar. Gerici ortaklığın büyü hissedarları, faşist terfilerine ortamı hazırlayabilmek için bulank suda balık avlamaya bel bağlamışlardır. Bu amaçla gerici, şoven, faşist demagojilerle emekçi kütülelerin aklını karıştırmaya çabasını hız vermişlerdir. Bu çabalarının baş malzemesi de antikomünizmdir.

Milliyetçi Cephe'nin büyük başı Demirel'in, gürlü korpama kampanyasının son durağı olarak 1 Mayıs Alanı'nı seçmesi bir rastlantı değildir. Demirel, işçi sınıfının ulusal birliktir dayanışma-mücadele gününün gelecekteki alanında, demokrasi mücadelesinin temel gücü işçi sınıfına ve onun yandaşlarına aklınca gözdağı vermedi ummuştur. İstanbul'da Demirel'in ve Erzurum'da Türkeş'in boy gösterdiği kürsüsünün arkasında, gerçekte emperyalizm ve büyük sermaye, faşist diktatörlük silahının emviniyi açık beklediğini göstererek işçi sınıfını ve demokratik güçleri caydırma hevesine kapılmışlardır. Milliyetçi Cephe'nin ortakları böylece emperyalizme ve tekellelere, onlara daha iyi beklilik edebilmek için kütülelerinde "daima hazır" beklidiklerini ilan etmişlerdir.

AP ve MHP'nin, ortaklaşa yürüttükleri antikomünist kampanyayı, şoven milliyetçiliğin körüklenmesine dayandırmaya çalıştıkları görülmüştür. AP'nin kuru gürlülü toplantılarının "Bayrağa Saygı" yaftasıyla süslenmek istemesini bu çabaların bir sonucudur. Gerici güçler, antidemokratik plan ve terfilerini kabartılmı şoven duyguların sis perdesi arkasında yutturmaya hesaplanmaktadır.

Milliyetçi Cephe partilerinin kendi kendilerini aklamaya girişimlerinin boşa çıkarılması için, gerici ortaklığın iki buçuk yıllık iktidar dönemini pazara çıkarması ipliğinin kırılmaması, bu dönemnin hesabının sorulması zorunludur. Ecevit hükümetinin, süredir faşist komple karışındaki kayıtsız tutumu sürdüğüce, faşist demagoji kendisine bırakılan boşluğu doldurmak için herhalde tereddüt etmeyecektir. Gerici ortaklığın başlarına, halkın yüzüne bakacak çüreti bulma olanağı verilmemelidir.

GEREK ÇEŞİTLİ "YAPAY" ÇELİŞKİLERİ AYNI ORANDA BARINDIRMALARI GEREKSE TOPLUMSAL HAREKETLENMENİN İLERİ BOYUTLARA ULAŞMASI NEDENİ İLE PATLAYAN BİR KIVILCIMIN TÖM HATAY İLİNİ BİR ANDA TUTUŞTURMASI OLASIDIR. İŞTE BU NEDENLE OLAYLARIN ODAK NOKTASI OLARAK ANTAKYA MERKEZİ SEÇİLMEKTE. BURADAKİ OLAYLARIN KISA BİR SÜREDE AYNI KONUDAKİ DİĞER İLÇELERE DE SIÇRAYACAĞI GERİCİ GÜÇLER TARAFINDAN HESAP EDİLMEKTEDİR.

NURETTİN YAKAR

HATAY: Güney'de bir barut fıçısı daha

Türkiye'nin belirli bölgeleri, sınıf mücadelesinin temel ekseninden sapıtılması, bundan yararlanarak gerici-faşist güçlerin enverişli bir zaman bulabilmeleri açısından ilginç birer laboratuvar niteliği taşıyor. Malatya, Elazığ gibi yöreler, sınıf çıkarmasını gözyelen, emekçi kesimleri çıkartmaya ters tutumlara kolayca iten çeşitli "çelişki"lerin odak noktaları olarak Yürüyüş'te daha önce ele alındılar.

Türkiye'de bu anlamda ilginç deneyimler sergileyen yörelerden biri de Hatay. Hatay, Elazığ ve Malatya kadar olmasa bile MHP'nin önemli ölçüde oy al-

dığı illerden biri. Üstelik 5 Haziran seçimlerine kıyasla, 11 Aralık yerel seçimlerinde MHP'nin en çok oy artışı gösterdiği illerden biri durumunda.

Ancak daha önce sözü edilen ve temel sınıfsal çelişkileri gizlemeye yarayan "çelişki"lerin yumaklaşması açısından Hatay'ın konumu Elazığ ve Malatya'ya hayli yakın. Etnik açıdan Kürt, Arap, Türk unsurların içiçe yaşadığı, bunlara bir de Alevi-Sünni "çatışma"nın ileri boyutlarda eklendiği illerden biri Hatay. Bunlara ek olarak bu ilde düzenlenen provokasyonların ve estirilen terör havasının bir bakıma yörenin en

güçlü işçi merkezlerinden biri olan Iskenderun'u pasifize etmeyi, bu ilçedeki işçi hareketlenmesini doğarken boğmayı amaçladığı da söylenebilir.

OLAYLARIN GELİŞİMİ

Genel bir değerlendirilmeye gitmeden önce, özellikle son iki üç aylık dönemde Hatay ilinde cereyan eden olayları kısaca sergilemek gerekiyor.

Sözü edilen dönemde, tek tek ya da birbirinden kopuk gibi görünen saldırı olayları artık olağan hale geldi. Faşist güçlerin ilk saldırıları, ilerici kesimin tepkisinin ölçülmesini amaçlıyordu. Bir bakıma, gerici-faşist güçler, karşı tarafı "tartıyordu".

Bu amaca yönelik saldırı ve bomba olayları birbirini izledi. Hemen her gece bir yerde bomba patlıyor, bir ev ya da araba saldırıya uğruyordu. TTP ili sekreterinin evi, TÖB-DER yardımına sandığı başkanının arabası, CHP'li bir avukatın arabası saldırı hedefleri arasında yer aldı. Bunu, araba ile adam çigeme girişimleri izledi. Ancak daha çok "karşı tarafı tartma" amacına yönelik olmakla birlikte, bu olaylarla Hatay ilinde istenen ortam yaratılmadı. Çakmak çakılıyor, ama alev alıyordu. Ortada henüz tek tek kıvılcıklar vardı.

Bu kez bayatlamış ama etkinliği koruduğu sanılan bir terip denendi: Kediye bomba kondu. Bomba patlamadı. Hemen her gece işçi Kültür Birliği saldırıya uğruyordu. Iskenderun'da bir ilerici öldürüldü. Antakya'da ise bir başka buçaklanarak yaralandı.

Tüm bu olaylarda bir nokta dikkati çekiyordu: Olayların odaklandığı yer olarak il merkezi Antakya seçiliyordu. Olayların büyük bir bölümü il merkezinde cereyan ediyordu.

ANTAKYA'NIN ÖZELLİĞİ

Burada, Malatya ve Elazığ'a kıyasla Hatay ilinin bir özelliği ortaya çıkmaktadır.

Malatya ve Elazığ'ın ilçeleri ele alındığında, görece olarak, bu ilçelerin il merkezleri ile aynı oranda hareketlenmediği, çelişkilerin ileri boyutlarda ortaya çıkmadığı görülecektir. Bunun bir de sonucu vardır: Elazığ ve Malatya'da da olayların odak noktası olarak il merkezleri seçilmekte, ancak bu olaylar ilçeleri ile birlikte ilin tümüne kolayca yansıtılmamaktadır. Hatay ilinin farklı özelliği de burada ortaya çıkmaktadır.

Cerek aynı çelişkileri hemen hemen aynı oranlarda barındırmaları ve gerekse toplumsal hareketlenmenin ileri boyutlara ulaşması nedeni ile patlayan bir kıvılcımın tüm Hatay ilini tüm ilçelerini hatta köyleri ile birlikte tutuşturması büyük bir olasılıktır. İşte bu nedenle olayların odak noktası olarak Antakya merkezi seçilmekte, buradaki olayların çok kısa bir sürede Reyhanlı, Kırıkhan, Altmözü vb. gibi ilçeleri de kapsayacağı beklenmektedir. Özetle, ilçelerde cereyan eden olaylar kısa bir sürede merkeze yansıtıldığı gibi, merkezdeki bir kıvılcım, ilçeleri ve giderek tüm ilin kısa sürede tutuşturacak bir nitelikte görülmektedir.

GERİCİ GÜÇLER VE "ÇELİŞKİ"LERİ

Hatay'da provokasyon ortamını yaygınlaştıran sonunda "yanlış" çıkarmak isteyen gerici güçlerin başlıca sömürü konusu Türk-Kürt-Arap-Alevi-Sünni zincirini en zayıf halkasından kopararak başarıya ulaşmaktır. "En zayıf halka" olarak da, sözü edilen sözde "çelişki"lerin çok dengeli bir konumda bulunduğu,

ELAĞIĞ: Faşizmin talim alanı

Gerici-faşist güçlerin Elazığ'ı nasıl bir provokasyon odağı haline getirmeye çalıştıklarına, YÜRÜYÜŞ'ün önceki sayılarında değinmiştik. Faşist güçlerin girişimleri henüz son bulmuş değildir. Bu güçler, bugün de belki de Türkiye'nin en büyük, en kanlı olaylarından birini, Elazığ'da patlatılabile çalışmaları sürdürmektedirler.

Özellikle geniş bir yığınlık ve tedirginlik atmosferi yaratmaya çalışanlar, YÜRÜYÜŞ'ün 162. sayısında sergilenen dolaplarına yenilerini eklemekte gecikmediler.

BİR BASKIN OLAYI VE İKİ CİNAYET

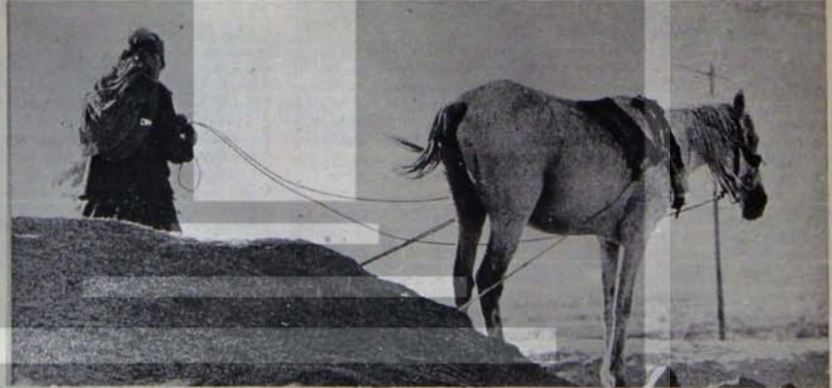
Zincirin daha sonraki halkalarından ilki, çevrede ilerici-demokrat olarak bilinen Avukat Sacit'in evine yapılan eşi görülmemiş saldırı oldu. Avukat Keleşçi'nin evine yapılan baskında avukatın, eşi ve çocuklarının elleri kolları bağlandı. Daha sonra da evi öyüğü bir yağmaya uğradı.

Bu olayın yankıları ve yarattığı dehşet havası sürerken, bu kez de okulunda faşist baskıların durdurulması çalışmaları arkadaşlarıyla öncülük eden, bu yolda çeşitli makamlarla ilişki kuran bir öğrenci Seyfettin Erkiş, babasının dükkânı önünde öldürüldü. Daha bu öğrencinin cenazesi kaldırılmadan, TÖB-DER lokalinde ayakta boyacıları ve temizlik işçileri yaparak hayatını kazanan işçi Mehmet Yenil, fakülte önünde bir çakılı bir saldırıya uğrayarak öldürüldü.

OLAYLAR DURMUYOR

Tüm öğretmenler ve ilericiler, Yenil'in cenazesine sahip çıkma kararlılığını gösterdiler. Yarışılan ortama rağmen, bir cenaze töreni düzenlediler.

Bu olaylardan hemen bir gün sonra,

Elazığ'ın ilk kahve baskını düzenleniyordu. Daha önce devlet lokanı ve Elazığ Milletvekili Ali Ruza Septioğlu'nun da bulunduğu ortam, söylendiği bir kahve, makinalı tüfeklerle tarandı. Bu baskında da iki kişi öldü ve çok sayıda kişi yaralandı.

Dört ölü ve çok sayıda yaralı ile sonuçlanan tüm bu saldırıların amacının "Malatya senaryosunun Elazığ'da sahneye konması" olduğu açıktır. Çünkü olayların ardı arkası kesilmiyordu. Sözü ettiğimiz kahve baskını aynı gün bir ikincisi ve ertesi gün üçüncüsü izledi. Bu saldırılarda da çok kişi ağır yaralandı. Bu saldırılar, her gece duyulması adet haline gelen bomba ve makinalı sesleri tarafından destekleniyor...

19 MAYIS MI, FAŞİST GÖSTERİ Mİ?

Son olarak geçtiğimiz 19 Mayıs günü

şehir stadyumunda yapılan ve hiçbir ilericinin katlanmadığı 19 Mayıs törenlerinden söz edilebilir.

Elazığ'daki 19 Mayıs törenleri tam bir faşist gösteri biçimine burunduruldu. Bayram dolayısıyla kürsüye konuşmak üzere çıkan Elazığ valisi aleyhte tezahürat ile konuşmadı. Daha sonra Elazığ'ın MHP'li Belediye Başkanı büyük tezahürat altında kürsüye çıkarıldı. 19 Mayıs gösterileri ile "ülküçü"ler, "Elazığ'ın gercek sahiplerinin kendileri olduğunu katıtladıklarını" duyuruyorlardı.

ELAĞIĞ'A TEKRAR DİKKAT

Elazığ'da iğrenç bir oyun oynanıyor. Kan kokan bir oyun oynanıyor. Bugüne kadar burjuvazinin beyin yıkamaları ile faşizmin yarattığı fetişler ve yaydığı korku ile şartlanan binlerce halk yığınları, ilericilere karşı harekete geçirilmek

isteniyor. Burjuvazi ve faşist güçler, Elazığ'da sınırlı-alevi, Türk-Kürt ve benzeri çelişkileri hayli başarılı bir biçimde kullanıyor. Özellikle Tunceli kökenli olan Kürt-Alevi yurttaşlar özellikle bir ateş çemberi içine alınmış durumdadır. Bunun, şehirde ilericilerin barınabildiği tek okul olan Veteriner Fakültesi öğrencileri ile birlikte, şehrin merkezi bölgelerine inmeyi bekliyorlar. Bugün Elazığ'da, kent resmen ve alenen faşist işgal altında.

Tüm ilericilerin Elazığ'da yapması gereken, "firtmanın dimmesini beklemek" değil, "azgın dalgalara karşı yelken açmayı öğrenmek"tir. Faşizmi, faşizmin zorbalığını geriletmenin tek yolu budur. Ama bu tek yol, sorumlulukla, maceracılıkla başarıya ulaşacak bir yol değildir. Tek yol, hedefine ancak örgütlü mücadele, birlik ve provokasyona gelmekle ulaşabilecektir.

tarafar arasındaki güçlerin "eşit" olduğu Antakya il merkezî görülmektedir. Bugün Antakya il merkezî ilen ikiyi bölünmüş durumdadır. Tarafar birbirlerinin "bölge"lerine girmektedir. Gerilim sürekli artmaktadır.

Faşistler, Antakya'da yangını çıkartma çabalarını sürdürürken, Antakya ile aynı etnik ve mezhepsel yapıyı aşığı yukarı aynı denge ile yansıtan Kırıkhan'da da boş durmamışlar, 1969 deneyiminin hareketle ikinci bir Kırıkhan olayı çıkartmak istemişlerdir.

Geçtiğimiz günlerde sayıları 40-50'yi bulan bir grup faşist militan Kırıkhan'daki alevi-kürt halkın dükkan ve meskenlerine saldırmışlardır. Faşist güçlerin hesabı Kırıkhan'a birlikte aynı yapıya sahip Antakya merkezinde de hemen "yangın" alanına gitmesidir.

Ancak faşistler, saldırdıkları kesimden bekledikleri tepkiyi görmediler. Ertesi gün aynı saldırıların tekrarlanmaması için, saldırıya uğrayanlar evlerinden çıkarmayarak ve dükkanlarını açmayarak faşist tertibi boş çıkardılar.

HASSA'DAKİ TERTİP

Kırıkhan operasyonunun istenilen biçimde sonuçlanmaması üzerine, faşistler bu kez de Hassa'yı pilot bölge olarak seçtiler.

Hassa'da yapılan, dağ köylerinden bilimsiz emekçilerin ilçeye getirilerek halkın üzerine saldırtılmasıydı. 19 Mayıs törenleri arasında provokasyon "başbuğ Türkeş" sloganları ile başladı. Daha sonra bir meydan kavgasına dönüştü.

Taş, sopa ve kırık şişelerle halkın üzerine saldıran faşistler Hassa'da istedikleri gergin ortamı yaratmayı başardılar.

Bugün Hassa'da fiili bir sıkıyönetim hüküm sürmektedir. Askerî birliklerle gece halkı sokaka çıkarmamaktadır. Ancak bu durum henüz Antakya'da ve aynı yapıyı yansıtan ilçelerde eşit ölçüde yansımaları bulunmuş değildir.

Özetle, Antakya ilinde bugüne dek saldırı ve kıvılcımların niceliği sürekli bir artış göstermektedir. Faşist güçler, bu kıvılcımları, kitlesel tutuşturacak düzeye kadar çıkarmaya niyetli olduklarını göstermektedirler. Bugün Hatay'da patlamaya hazır bir barut fıçısı görünümündedir.

"DEVRİMCİ" KESİMDE NE VAR NE YOK?

Hatay'da tezgahlanmak istenen oyunlar, akla hemen ileri-devrimci kesimin konumunu ve gücünü getirmektedir. Kadur Hatay'da nicelik olarak faşist-ilerci - demokrat unsurlara kıyasla bir azınlıktır. Ancak faşist-gerici güçlerin, karşılarındaki ilerci kesimin dağılımlığı ve örgütsüzlüğünü de iyice hesap ettiklerini unutmamak gerekmektedir.

Bugün Hatay'da, en genel hatları ile bakıldığında ilericiliği ya da gericiliği, sağlığı ya da solculuğu belirleyen ölçüt ne yazık ki sımsal temelden uzaklaşmıştır ve çeşitli göşit grupları da laktısıyla giderek uzaklaştırılmaktadır. İlericilik ya da solculuk eşittir Kürtülük,

Araplık ve Alevilik; gericilik ya da sağcılık eşittir, Türkmenlik, Sünnilik mantığı barut fıçısını daha kolay patlatır bir hale getirdiği gibi, ilerci-demokrat güçler arasındaki dağılımlığı ve kopukluğunu da başlıca nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

Mücadelenin gerçek ekseninin böyle sapıtılması ve bunun sonucu olarak dağınlık ve örgütsüzlük faşistlerle birlikte en başta-Maocu unsurların işine yarar. İşin ilginç, bir diğer yanı da şudur ki, hergün bir olayın patlak verdiği Hatay ilinde, bugüne dek faşistlerle Maocular arasında geçen hiçbir olaya rastlanmamıştır. Aralarında adeta bir "pakt" vardır. Birbirlerine "dokunmamak" üzere bir anlaşma vardır. Çünkü Maocuların "devrimcilik" anlayışı getirdiği başboşluk ile faşistlerin saldımına zemin hazırlamakta; faşistlerin yarattığı

terör ortamı ise Maocuların palazlandırılmaktadır. Faşizm ve Maoculuğun birbirini besleyici yanı, en somut bir biçimde bu ilimizde gözlenebilmektedir.

YANGIN ÇIKARSA...

Bugün Antakya ve ilçelerindeki denge durumu, kıvılcımların yol açacağı bir yangını daha da tehlikeli kılmaktadır. Belki de faşist ögelerin gücü, Hatay'da bir Elazığ boyutlarında değildir; ancak çıkacak olaylar, son tahlilde Hatay'daki ilerci birikimi, örgütlenme çalışmalarını gerilere itecektir. Yaratacağı yalnlık ve korku ile; panik ile. Ve olayların "bastırılması" perdesi altında ilerci kesime de uygulanacak baskı ve terörle. Yitirilen, sinen ya da baskı altına alınan kadroların doğuracağı boşluk ile...

Petrol - İş grevi kimleri korkuttu?

MEHMET GÜNSÜR

Petrol-İş üyesi işçilerin Batman Rafinerisi, Malatya yöresindeki benzin istasyonları ve Dörtöl Boru Hatı'nda başladıkları grev, sürüyor.

Petrol işçilerinin grevi, çeşitli çevrelere tepki ile karşılandı. Ancak, birbirine zıt konudaki -ya da böyle olması gereken- farklı çevreler, tek bir değerlendirmede birleştiler. "Bu grev yabancı petrol şirketlerinin bir oyunudur, sebebi de, Ataş'ın devletleştirilmesinin önlenmesidir"

Buna bir de, Ecevit'in Almanya gezisi öncesi başlamış olduğu ve geçtiğimiz günlerde de, CHP ortak grup toplantısında tekrarladığı "Haksız ücret artışları isteme ve ekonomi darboğazdayken grev yaparaks hata işleme" teması da eklenince, ortaya gerçekten ilginç bir görünüm çıktı.

Görünüm ilginç, çünkü DISK üyesi Petkim-İş'in, YÖRÜYÜŞ okurlarının ve işçilerin çok yakından tanıdıkları -ve ne mal olduğunu bildikleri- Genel Başkanı Mehmet Kılınc, Petrol Sanayii İşverenleri Sendikası Başkanı ve Ecevit aynı noktada buluştular: "Bu grev yabancı petrol şirketlerinin provokasyonudur!"

Mehmet Kılınc'ın bu türden sözler etmesinin ardında yatan gerçek, herkeşce malum, kaba deyimlele CHP'ye yaranmak. SonPetrol-İş genel kurulunda, CHP'yi pek memnun etmeyen sonuçlar alınması, Mehmet Kılınc'a CHP zeminde kaybolmuş gibi görünen itibarını yeniden kazanma ve de belki de giderek kamu sektöründeki işçileri örgütleme konusunda "icazet" ve "yetki" alarak, dükkanını geliştirme umutları yatar.

Ecevit'in tepkisine de şaşmamak lazım. Sendikalarındaki CHP tirmanışının bir hedefi de zaten, "işbarışını sağlamak", yani işçileri kontrol altında tutarak, ücret artışlarını sermayenin müsadde ettiği düzeye tutmaktır. Diğer buna bağlı hedef de, işçi sınıfının düzenden kopuşunu ve sosyalizm yönüne kanalizasyonu geciktirilmektir.

CHP, sendikalarındaki "gücü" ile, bunları sağlayabileceğini sermayeye vaad ettiği için hükümet olabildi. Şimdi de, verdiği sözü tutma çabası içindedir.

Petrol işverenlerinin çıkışı da, son günlerde sermaye sınıfı arasında moda olan "solcu çıkışlar"la bir örnek oluşturuyor. Sermaye son zamanda, herşeyin altında "emperyalizmi" ve tabii "iki siper devleti" bulmaya çok meraklı. Bunu yaparken de "sol" görünümünü terminolojileri kullanmaktan çekinmiyor.

Bütün bu gelişmeler sürerken, Ataş'ın devletleştirilmesi meselesi de hükümet içinde çalkalanmalar yol açıyor. Oysa, Petrol işçilerinin grevi, Ataş konusuna da ışık tutuyor. Petrol işçilerinin grevi, petrolün ve tım madenlerin devletleştirilmesi ekonomimiz için yakıcı bir gerekseme olduğunu bir kez daha kanıtıyor. Tabii anlayana.

Petrol işçilerinin grevi, "ilerici Basına"da pek fazla yansımıyor. Mehmet Kılınc'ın grevi kırmayı amaçlayan demeçlerine sütunlarını cömertçe açanlar, nedense bu grev karşısında kayıtsız kalıyorlar. Bunun nedeni herhalde Batman'ın "uzak" olması olmasa gerek.

Petrol işçilerinin haklı grevi, işçi sınıfının dostlarını ve düşmanlarını bir kez daha açık seçik ortaya çıkarmaları yarıyor. Bu yönüyle de, her grev gibi gerçekten öğretici oluyor.

Dediler ki...

Aradan hayli zaman geçti. CHP ağırlıklı iktidarı neye oynadığı ve bu oyunda en çok kimlere ve nelere güvendiği de ayan beyan ortaya çıkmaya başladı. Basın, CHP'nin güvendiği dağların neler olduğunu hergün örnekleri ile sergiliyor. Şimdi bu örnekleri bir kez daha hatırlayalım.

SAKIN KORKMAYIN HIZ YOKSUNUZ

Başbakan Ecevit ve İçişleri Bakanı Özyayınlı, valilerle ortak bir toplantı yapar. Bu toplantıda çeşitli görüş ve öneriler ileri sürülür. Öneriler arasında "bazı memur derneklerinin kapatılması" da vardır. Bölgesine bir önerinin TÖB-DER gibi örgütlerin tabanından tepki çekmesi endişesine karşı ne yapmalı? Yapılacak olan açık. Haberi şöyle kaleme alırsınız:

"Yaratılan anarşi ile savaşa için polis jandarmaların güçlendirilmesi gerektiğini ifade eden valiler, politika hayvan memur derneklerinin de kapatılmasını önermişlerdir. Valilerin politika yaptıkları için kapatılmasını önerdikleri memur derneklerinin adları açıklanmamış ancak bunlar arasında TÖB-DER'in adının geçmediği öğrenilmiştir." (Valiler Ülkü Ocakları Derneğini Suçladı, Cumhuriyet 23 Mayıs Salı)

SAKIN CHP'Yİ SERMAYENİN HÖKÜMETİ SANMAYIN

Aradan hayli zaman geçti. İçte ve dışta CHP'nin neye oynadığı açığı çıktı. CHP'nin umudunu iç ve dış sermaye çevrelerinin "sağlam" kazığına bağladığı da hergeçen gün daha çok açığı çıkıyor. Peki CHP'nin bu gidüşine tepki duyulursa ne olur? Ne yapar edip bunu engellemek gerek. Bunun için de masa başına oturup "CHP'nin artık sermayeye ters düştüğü" türünden yazılar yazmak gerek. Olur ya, inanılmaz çıkar. "İşçi sınıfı gazetesi"nin "işçi sınıfı yazarı" bakın, bunu nasıl başarmış:

"Kimi önemli göstergelere bakılırsa, sermaye sınıfı ve özellikle de onun işbirlikçi-tekelci kesimi, CHP ağırlıklı hükümeti belirir konularda karşısına almaya, bir bütün olarak da onu yıpratmayı amaçlayan girişimlerde bulunmaya başlamıştır."

"... İşbirlikçi, tekelci sermaye, CHP ağırlıklı hükümete tam anlamıyla güvenmiyor, yüzde yüz ve her konuda bu benim hükümetimdir diyemiyor." (Özlem Özgür, Sermayenin Hedefi, Politika 23 Mayıs Salı)

İşte böylece yuvarlanıp gidilecek. CHP konusunda hiç merak etmeyin. Belki biraz sağa kayabilir. Ama zihinler TÖB-DER'i kapatmaz. İstediyi kadar sermayeye yansımaya çalışsın; istediği kadar onun misyonlarını üstlensin, sermaye onu zaten sonuna kadar benimsemeyiz. Hayır, olamaz. CHP sermayenin olamaz.

Sabahtan akşama kadar bu türküyü okuyun. En "gerçekçi" ve en "akıllı" ilerici hatta "sosyalist" sayılma koşullarını yerine getirmiş olursunuz.

TOPLU PAZARLIK DÜZENİ, ÜCRETLER VE KÂRLAR

SINAN EMRE

SENDİKAL HAKLARIN ÇOK "KÖTÜ" KULLANILARAK EKONOMİYİ ALTÜST ETTİĞİ, ENFLASYONU KÖRÜKLEDİĞİ, ÜLKEYİ BATIRDIĞI YOLUNDAKİ İDDİALARDA HİÇBİR GERÇEK PAYI YOKTUR. BU TÜR İDDİALARI ORTAYA ATANLARIN AMACI İKİLİDİR. BUNLARDAN BİRİ, İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL HAREKETİNİ SÜREKLİ OLARAK BU TARTIŞMANIN İÇİNDE TUTARAK SİYASAL MUCADELE İLE BAĞLANTISINI KOPARMAK, İKİNCİSİ İSE İŞÇİ SINIFININ SENDİKALAŞMIŞ KESİMİ İLE SENDİKAL HAKTAN YOKSUN EMEKÇİ KİTLELERİ KARŞI KARŞIYA GETİRMEKTR.

1978 toplu sözleşme düzenine girişimizin 15. yılı. Ne var ki sendikal hakların varlığını yönelik saldırılar gittikçe büyüyen boyutlarda devam ediyor. Burjuvazi başlangıçtan beri sendikal hakları içine sindirememiş, sendikal hakların, işçilerin toplu pazarlık olanağıyla biraraya gelmesinin; bilinçlenmeye, sınıf mücadelesine yeni ufuklar getirmesine yolaçağından korkmuştur. Bu korkuyla her fırsatta sendikal haklara saldırmış, işçi sınıfının örgütlenmesine ket vurmaya çalışmıştır.

Sendikal haklara yapılan saldırı, özellikle ücretlerin maliyetleri yükselttiği, böylece enflasyonu körüklediği noktasında yoğunlaşmaktadır. Bu iddia ortaya atılırken iki yönlü yarar umulmaktadır. Birinci yarar, sendikaları ve işçileri yalnızca ücret artışıyla sorunuyla uğraştırmak, dikkatleri bu noktada toplayarak, işçi sınıfının siyasal mücadelesini perdelemektir. İkincisi ise enflasyondan büyük yıkım gören, sendikal haktan yoksun emekçi kitleleri işçi sınıfına karşı kıskırtarak, işçi sınıfını en doğal mütteliklerinden soyutlamak. 9 milyon dolaylarındaki çalışan emekçi nüfusun içinde bugün sendikal haklardan yararlanabilenlerin sayısının ancak 1 milyon kişi dolaylarında olduğu düşünülmüşse böyle bir propagandanın emekçileri birbirine düşürme amacını gerçekleştirmede nedenli etkili olabileceği görülebilir.

Ücret artışlarının enflasyonu doğurduğu ve toplu sözleşme düzeninin ülkeyi batıracak bir görünüm kazandığı iddiasına Başbakan Ecevit'in de katılması toplu pazarlık dönemine geçişin 15. yılında sendikal hakların ciddi bir tehdit altına girdiğini göstermektedir.

Acaba gerçekte durum nedir? Soruna ciddi bir yaklaşım, toplu pazarlık sisteminin yüksek ücret artışları sağladığı iddialarını temelsiz bırakmakta, tersine sendikal hakların beklenen etkinlikle kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç aynı zamanda partilerüstü sendikacılık anlayışının bir ifaş belgesi niteliğindedir. Sosyalist ilkelere kaynaşmamış bir sendikacılığın sınıfta kaldığının en açık belgesidir bu sonuç.

FİYATLAR İÇİNDE ÜCRETLER

Henüz toplu pazarlık döneminin başlamadığı

1963 yılından gerilere gidilerek fabrika satış fiyatları içinde ücret payının gösterdiği gelişimle, 1970-1975 yılları arasında aldığı durum incelenirse, üretim değeri içinde ücretlerin payının son dönemde sendikal hakların bulunmadığı yıllara göre düşüş kaydettiği görülmektedir.

ÜRETİM DEĞERİ İÇİNDE ÜCRETLERİN PAYI %

Yıl	Kamu	Özel
1950	16.0	9.0
1951	15.7	9.0
1952	14.4	10.0
1953	16.2	10.2
1954	21.8	10.2
1958	13.8	11.8
1959	14.1	11.2
1960	13.8	11.0
1961	13.3	11.6
1962	13.6	11.0
1970	11.7	11.4
1971	10.8	11.7
1972	12.2	10.1
1973	11.3	10.3
1974	9.7	10.0
1975	12.3	10.3

Tablodan anlaşılacağı gibi fabrika satış fiyatı 100 TL. olan bir malın bedeli içinde işçi ücret payı kamu sektöründe 1950-1954 arasında ortalama 16 lira 80 kuruş, 1958-1962 döneminde 13 lira 70 kuruş iken 1970-1975 arasında 11 lira 35 kuruşa düşmüştür. Bu pay özel sektörde ise, sırasıyla 9 lira 70 kuruştan 11 lira 30 kuruşa yükselmiş, toplu sözleşme düzeninin son 6 yılında ise 10 lira 60 kuruşa inmiştir.

Ücretlerin fiyatlar üzerinde baskısından sözde-bilmek için yüksek fiyat artışlarının görüldüğü yıllardan önce ücretlerin satış fiyatları içinde ani bir sıçrama göstermesi gerekir. Oysa son 6 yılda böyle bir sıçrama görülmediği halde fiyatlar sürekli yükselmiştir.

KÂRLAR VE ÜCRETLER

Toplu sözleşme düzeninin ücretlerde büyük artışlar sağlayarak kârları düşürdüğü iddiası ise gerçekte uymamaktadır. Son 6 yılda katma değer için giden bölümü toplu pazarlık döneminin çok gerilerindeki yıllara göre daha da yükselmiştir. Toplu pazarlık sistemi burjuvazinin kârlarını sınırlamak gibi bir işlevi yerine getirememiştir.

KATMA DEĞER İÇİNDE ÜCRETİN PAYI

Yıl	Kamu	Özel
1950	32	31
1951	31	32
1952	27	33
1953	29	31
1954	31	30
1958	31	32
1959	25	33
1960	24	35
1961	27	34
1962	28	34
1970	20	32
1971	19	34
1972	25	30
1973	22	31
1974	20	32
1975	28	35

Görüldüğü gibi katma değer içinde ücretlerin payı gerek özel, gerekse kamu sektöründe son 6 yılda (bir yıl hariç) sürekli olarak toplu sözleşme döneminden önceki yılların altında seyretmiştir. İşçinin üretim sürecinde yarattığı değer olarak tanımlanan katma değerdeki bu gelişme, sermayenin kâr payını toplu pazarlık sisteminin son 6 yılında önceki yıllara göre daha da artırdığını göstermektedir.

1950-1965 arasında kamu sektöründe bir işçi yarattığı her 100 liralık değer için ortalama 30; 1958-1962 döneminde 27; 1970-1975 yılları arasında ise 22 lirasını ücret olarak almıştır. Bu miktar özel sektörde sırasıyla 31 liradan, 1958-1962 döneminde 33 liraya çıkmış; 1970-1975 arası ise 32 liraya inmiştir. Yalnızca özel sektörü dikkate aldığımızda katma değerden sermayeye giden kâr payı 1950-54 arası her 100 liralık katma değerde 69; 1958-1962 döneminde 67 lira iken, 1970-1975 arasında 68 liraya yükselmiştir.

Ücret artışları sürekli tartışma konusu yapıldıkça, kârlar hiç gündeme getirilmemektedir. Oysa kârlarda meydana gelen artış ücretlerdeki artışın çok üzerindedir. Son 5 yılda firma başına düşen kârların karşılaştırılması bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

FİRMA BAŞINA KAR

Yıl	Kâr	Endeks
1970	1.932.000	100
1971	2.395.000	126
1972	2.793.000	147
1973	3.621.000	190
1974	4.395.000	231
1975	4.935.000	259

İzlediği gibi son 5 yılda firma başına düşen kâr 2,6 kat artmıştır. Aynı dönemde toptan eşya fiyatlarındaki artışın 2,3 oranında gerçekleştiği dikkate alınrsa reel kârlarda önemli artışlar olduğu görülür.

YA VERGİLER

Öcret artışlarının önemli bir bölümü vergi ve diğer kesintiler yoluyla işçinin eline geçmemektedir. Oysa bunlar reel ücretin hesabında dikkate alınmakta, reel ücretler brüt ücret tutarları üzerinden hesaplanmaktadır. Enflasyonun vergi tarifelerini bozması sonucu ücretliler çok ağır biçimde vergilenmektedirler. 1970-1975 arası brüt ücretler yüzde 169'luk bir artış gösterdiği halde net ücretteki artış yüzde 107'dir. 1970 yılında net yıllık ücret 11.230.TL. iken 1975 yılında 23.134 liraya çıkmıştır. Aynı dönemde fiyatlar genel seviyesindeki artış ise yüzde 138'dir. Böylece reel net yıllık ücret 1970 yılında 11 bin 230 liradan 9 bin 715 liraya inmiştir. Görüldüğü gibi 1970-1975 döneminde işçiler satınalma güçlerini bile koruyamamışlardır.

Aslında vergi yükünün emekçiler üzerinde toplanması burjuvaziye iki yönlü kazanç sağlamaktadır. Bir kere özellikle işçilerin ağır bir vergi yükü taşımaları vergi ücretin bir parçası sayıldığından maliyetleri yükselterek sermayenin birim başına kârını artırmaktadır. Ayrıca işçinin yükünün ağırlaşması burjuvazinin daha az vergi vermesine olanak sağlamaktadır. Bu çift yönlü yarar bugüne kadar son derece iyi kullanılmıştır.

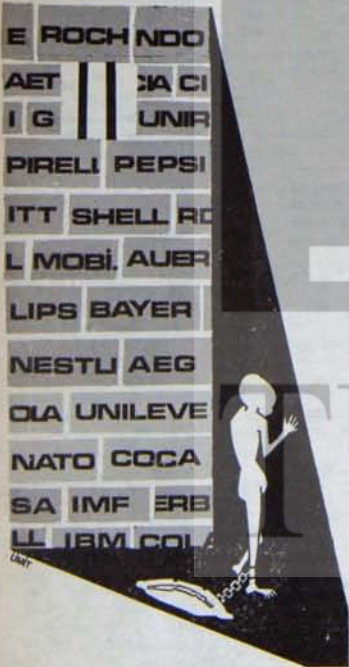
FİYATLAR NEDEN YÜKSELİYOR?

Enflasyon burjuvazinin kâr hırsından ve hammadde fiyatlarının sürekli yükselmesinden kaynaklanmaktadır. Üretim değeri içinde girdilerin oranı son 5 yılda düzenli olarak yükselmiştir.

ÖRETİM İÇİNDE GİRDİ ORANI

Yıl	Oran
1971	62.57
1972	66.43
1973	67.60
1974	69.30
1975	71.22

Görüldüğü gibi 1971 yılında her 100 liralık üretilen hammadde vs. gibi girdiler 65 lira 27 kuruşluk bir yer tutarken, 1972'de 66 lira 43 kuruş, 1973'te

67 lira 60 kuruş, 1974'te 69 lira 30 kuruş, 1975'te 71 lira 22 kuruşluk bir yer tutmaya başlamıştır. Oysa aynı dönemde ücretin payı yüzde 11,78 den 10,36'ya inmiştir. Bu, fiyatlar gelir seviyesindeki sıçramaların önemli bir nedeninin hammadde fiyatlarındaki yükselmeler olduğunu ortaya koymaktadır.

Ücretlerin yükselerek talebi şişirdiği, böylece enflasyonu körüklediği iddiası ise özellikle son yıllarda stoklarda meydana gelen yığılmalar gözönüne alındığında temsilsiz kalmaktadır. İmalat sanayindeki stok artışları ücretlerin taleo şişirmedeğini ortaya koymaktadır.

BUNALIMIN KÖKENİ

Verilerin gösterdiğine göre bunalım stok yığılmalardan kaynaklanmaktadır. 1971-1975 döneminde stoklar 2,5 kat artış göstermiştir.

İMALAT SANAYİNDE MAMUL VE YARI MAMUL STOKLARI

Yıl	Stok Milyon TL.	Artış
1971	7.880	1.063
1972	8.098	1.209
1973	10.619	2.657
1974	14.785	4.701
1975	20.074	5.289

Görüldüğü gibi 1971 yılında 7 milyar 889 milyon lira olan stoklar 5 yıl içinde 20 milyar liraya geçmiştir. Stok yığılmaları 1973 ve 1974 yıllarında sıçramalar biçiminde olmuştur. Stokların bu oranda yığılması ekonomide enflasyona rağmen bir durgunluğun hakim olduğunu göstermektedir. En hızlı fiyat artışlarının görüldüğü 1975'te stoklarda meydana gelen artış 1975 yılında da entelememiş, yığılma bu yıl daha da artmıştır. 1976 yılı ortalarında başlayan yaygın MESS grevleri, stokların erimesine önemli ölçüde katkıda bulunmuş olmalıdır.

Stokların böylesi bir turmanma göstermesi kârların önemli bir bölümünün stok şeklinde bloke edildiğini göstermektedir. Kârın önemli bir bölümünün stok şeklinde bloke edilmesi ekonomide finansman darboğazı yarattığından stokların artması bu yönüyle de bunalımı körüklemiştir.

STOKLARIN KÂR İÇİNDE PAYI

1971	9,71
1972	7,86
1973	13,20
1974	19,21
1975	18,13

İzlediği gibi 1971 yılında firmaya kalan kâr payının yüzde 9,71'i 1972 yılında 7,86'sı, stoklardan oluşmuşken, 1973'te o yıl içinde elde edilen kârın yüzde 13,20'si, 1974'te 19,21'i, 1975'te 18,13'ü stok olarak kalmıştır.

Elde edilen kârın önemli bir bölümünün stok çek-

linde gerçekleşmesinin yarattığı dar boğaz 1973'lerden sonra içine girilen bunalımlı dönem belli başlı nedenlerinden biri olmuştur.

Görüldüğü gibi ne ekonominin içine girdiği bunalımdan, ne de enflasyondan ücretleri sorumlu tutmaya imkân yoktur. Bunalım sermayenin kendi çıkardığı bir sorundur.

Gene görüldüğü gibi toplu sözleşme düzenine girdiğimizden bu yana sendikaların bilançosu henüz aşılması gereken birçok sorunun olduğunu ortaya koymuştur. Ortaya çıkan tablo sendikacılık hareketinin bütün bu deneyimlerden yararlanarak ciddi ve tutarlı bir mücadele vermesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. İşçi sınıfının politik mücadelesine bütünleşmeyen bir ekonomik mücadelenin kapitalist düzen içinde başarısız, son derece sınırlı olma mahkumdur. Sanayileşmeye çablayan geri kapitalist ülkelerde ise bu sınır çok daha dardır.

CHP'NİN TERCİHİ

Sendikal hakların çok "kötü" kullanılarak ekonomiyi alt üst ettiği, enflasyonu körüklediği, ülkeyi batıracağı yolundaki iddialarda hiçbir gerçek payı yoktur. Aslında iddiayı ortaya atanlar da başta belirttiğimiz gibi bunu başka amaçlarını gerçekleştirmek için yapıyorlar. Bu amaçlardan biri işçi sınıfının sendikal hareketini sürekli bu tartışma içinde tutarak, slyasal mücadele ile bağlantısını koparmak, ikinci amaç da işçi sınıfının sendikalaşmış kesimi ile sendikal haktan yoksun emekçi kitleleri karşı karşıya getirmektir.

Burjuvazi, işçi sınıfı mücadelesi yalnızca ekonomik alanda verilse bundan pek de çok şikayetçi olmayacaktır. Ne var ki ekonomik alanda ve ekonomik mücadele örgütlerinde başlayan mücadele özellikle bunalım dönemlerinde demokratik talepleri de içermekte, giderek işçilerin sınıf bilincine ulaşmalarına yol açmaktadır. Bu nedendir ki özellikle bunalımın bastırıldığı dönemlerde gerek sosyalist harekete gerek sendikal harekete yöneltilen saldırılar yoğunlaşır. İşçi sınıfı hareketi bütünüyle kilitlenmek istenir. Son yıllarda tartışmaların yoğunlaşmasının nedeni de bu olsa gerekir.

Başbakan Ecevit'in bu tartışmalara karşı tarafın saflarında yer alarak katılması sosyal demokrasinin nasıl bir "öz"le dayandığını çok açık olarak ortaya koyması bakımından yararlı olmuştur. Reel kârların yükseldiği reel net ücretlerin düştüğü bir dönemde ücret artış taleplerine saldırmak ve bunu "siyasi hayata malolsa bile" sonuna kadar sirdüreceğini belirtmek sosyal demokrasinin bu darboğazdan kimsin sırtına binerek çıkacağı konusunda açık ve kesin tercidini yaptığını ortaya koymaktadır.

Türk-İş'le hükümetin ücretlerin dondurulması konusunda vardığı anlaşma bu yönden oldukça önem taşımaktadır. Bu anlaşma ile Türk-İş enflasyonun ve ekonomik bunalımın kökeninde ücret artışlarının yattığı yolundaki geleneksel iddiaların doğruluğunu zımnen kabul etmiş olmaktadır.

Tablolar DİE Sanayi Anketlerinden hesaplanmıştır.

"Çadır" ve insanca yaşam mücadelesi verenler

"ÇADIR"DA İNSANCA YAŞAM MÜCADELESİ VERENLER

Ülkemizde, Doğu ve Güneydoğu'nun önemli sorunları var. Yıllardır çözüm getirilmeyen, geliştirilmeyen sorunlar. Bunlar, aynı zamanda, emperyalizmle bütünleşmiş Türkiye kapitalizminin yarattığı sorunlar. Özetle, yol, okul, su, hastane, işsizlik, açlık, soygun ve daha bir çoğu. Türkiye kapitalizminin yarattığı bu sorunlar, çözülmek bir yana

giderek ağırlaşıyor bu bölgelerde.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir nokta daha var. Bu bölgelerde ortaya çıkan sorunlar, yalnızca kapitalizmin o bilinen eşitsiz gelişme yasasının tek başına yatığı sorunlar değil. Bu temel yasa ile içiçe geçen başka özel sorunlar da var. Özellikle burjuvazinin politik iktidarlarının bugüne kadar izledikleri tutum; ırkçı, şoven ve milliyetçi uygulamalar. Mezhep ayrımı gözetilen uygulamalar.

Geniş emekçi yığınları birbirine düşürücü, kurdücü provokasyonlar.

EMPERYALİZM VE YERLİ BURJUVAZİLELE

Bir yandan sömürü ortamını güvence altına alabilmek, diğer yandan da geniş işçi ve emekçi yığınları kontrol altında tutabilmek için burjuvazi iktidar ortağı şeyhleri, ağaları özellikle korumata, bunlarla olan ittifakını tüzülikle sürdürmektedir. Sonuçta, lehlik ve ağılık gibi kurumların oluşturduğu baskı gerek maddi sömürü alanında, gerekse bilinçli yavaş engelleme anlamında kitleler üzerinde çifte bir etkiye bulunmaktadır. Burjuvazi bunun için feodal üstyapı kurumlarını korumakta, sürdürmektedir.

Emperyalizmin uzantılarının baskı ve sömürüsü de caba. Emperyalizmin dev kartellerinin, şirketlerinin bu yöredeki uzantıları Mobil, Shell, BP, Ersan vb.'nin sokukları, diğerlerinininki de ok olarak Doğu ve Güneydoğu'daki emekçilerin ensesindedir.

BİR SORUN DAHA: GÖÇEBELİK

Toprakların belirli ellerde toplanması sonucunda geniş yığınları çok yakından etkileyen topraksızlık sorununun yanı sıra, Doğu ve Güneydoğu'da bir önemli sorun daha var: Göçebelik.

Berikan, Allkan, Dudem, Batovan, Kandallı, Soran, Garisan, Mehmediyen, Keşgüli, Özturkkan, Tayan, Zivikan, Keçan, Gıttan, İspirt, Mosereşan ve diğer aşiretler. Topraktan okuldun, hastaneden, her türlü olanaktan yoksun insanların aşiretleri; büyük göçebe topluluklar.

Göçebe aşiretler üzerindeki baskı ve sömürü de geniş yığınları ulaştırmaktadır. Ağalar, toprak sahipleri ve tüccarlar başta gelip bu göçebe insanların sömürsindedir.

Toprağa ve bir yerleşim merkezine kavuşabilmek için çırpınan göçebe aşiretlerden biri de Beritan aşiretidir. Beritanlılar, toprağa kavuşabilme için bir de dernek kurmuşlar. Ürünlerinin, emeklerinin ürünü malları aracı tüccarların elinden kurtarmaya da düşünmüşler. Bunun için, her kalan Beritanlıların iskan için gerekli yerlere başlamışlar. Ama sorun bundan da öte Beritanlıların için. Başka aşiretlerden olup onlarla aynı yaşamı paylaşan daha binlerce insan var. Ve Beritanlılar soruyorlar: Onlar ne olacak?

SORUNLARINI DİLE GETİRİYORLAR

Beritanlı göçebelerin sorunlarını, hedeflerini dile getirdikleri basın bültenleri de var. Bu basın bültenlerinden birinde kooperatif başkanı şöyle diyor:

"Biz, hayvancılıkla uğraşan bir aşiretiz. Koyun besleriz. Koyun, eşi, sütü ve derisi ile para eden bir varlıktır. Gel gör ki, biz Beritanlı göçebeler, böylesine herşeyi para eden bir varlık ile uğraşmamızda rağmen varlıksızız. Bizler çalışırız, başkaları kazanır. Buna düpedüz sömürü derler ve bizler oldum olası sömürülürüz. Biz çalışırız, başkaları kazanır. Yaz kış çadırlarda yaşadığımızdan, tutunacak bir dalunuz, sırtınızı dayayacak bir duvarınız olmadıktan sonra sömürülmemiz daha kolay olur."

Beritanlı emekçilerin sorunlarını dile getirdikleri basın bültenlerinden daha sonra örgütlenmelerinin amaçları, hedefleri ele alınıyor. Aynı basın bültenlerinde, bu konuda şu görüşlere yer veriliyor:

"Şimdi bu sömürüye son vermek, hiçbir zahmet ve meşakketle, büyük rizikolara girerek yetiştirdiğimiz ürünlerimizi değer pazarına satılabilmek, kendi kaynaklarımızı, kendi zenginliğimizi sahip olabilmek için kooperatif kurduk. Kooperatifimize işlerlik kazandırdığımız, yakkamızı faizcinin, tefecinin, tüccarın, toprak ağalarının elinden kurtardığımız ama kentlerde hayvansal ürünlerin satış fiyatlarını artıran oyunlar bozulacak, avantajlı sınıflar devreden çıkarılacaktır."

"ÇADIR" VE ÖTESİ

Beritanlılar basın bültenlerinde "Çadır" adını vermişler.

Yaz kış göçebelik yapan, yaşadıkları günler çadırda geçen bu emekçiler, yaşantılarının simgesi olduğu için, basın bültenlerini böyle adlandırmışlar. Hayat, onlar için yalnızca bir yorğunluk. Ve çadır da bir yorğunluğun tek istisnası.

Beritanlılar, çadırın kurtulmaya kararlı olduklarını da açıklıyorlar. İskan için iki köy satın almışlar. Ancak bu iki köyün Beritanlıların tümünün iskan için yeterli olmadığını da biliyorlar. Bunun için, her kalan Beritanlıların iskan için gerekli yerlere başlamışlar. Ama sorun bundan da öte Beritanlıların için. Başka aşiretlerden olup onlarla aynı yaşamı paylaşan daha binlerce insan var. Ve Beritanlılar soruyorlar: Onlar ne olacak?

AÇLIK GREVİNE GİDERSEK

Birinci ve ikinci MC hükümetleri döneminde tordandırdan faşizme karşı verilen demokrasi mücadelesine kamu kesiminde çalışanların da etkin biçimde katılmalarını engellemek, çalışanları bölmek amacıyla işçi-memur ayırımının gündeme getirildiğini biliyoruz.

İşbaşında bulunan Ecevit hükümeti de muhalefette iken verdiği sözleri unutmaya benzemektedir. Ecevit daha önceleri defalarca memurların sendikal haklarının tanınacağını söylemiş. Ancak, "barış-demokrasi-insanlık" adına yola çıkanlar iktidar olduktan sonra söylediklerini unuttukları, çalışanlara karşı dayatıcı ve zorlayıcı olmaları MC'den farklı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bunun son örneklerinden biri de İmar İskan Bakanlığında görülmüştür. İmar İskan Bakanlığında, afetler fonunda ücret ödenerek çalışan 500'ü aşkın işçi bugün memur statüsüne geçmeye zorlanmakta, iş akitletlerinin feshi yoluna gidilmektedir. Bakanlık müsteşarı Selami Uner "İşçiler ödenen ücretlerin milyonları bulduğunu", "yardım bekleyen afetzedeler ortada iken işçilere böyle bir ödeme yapılmayacağını söylemektedir. Oysa, işten atılmak istenen 500'ü aşkın işçinin yıllık ücret toplamın afetler fonunun %3'ünü bile bulmamaktadır.

Bugüne kadar afetzedelerin sorunlarına hiçbir çözüm getirilmemesinin başlıca nedeni, milyonlarca liralık yolsuzluklar, konut yapımında en pahalı yöntem seçilmesi, ihaleler yolu ile müteahhidlere yine milyonlarca liranın peşkeş çekilmesidir. Yöneticiler, tüm bunları örtbas etmek, "bir suçlu yaratmak" için, parmaklarının işçilere doğru uzatmaktadır.

İşçilerin memurlaştırıldığı ya da işten atıldığı günlerde Tez Büro İş Sendikası, kayıtlı bir tutumla olayları izlemekte, arada bir "grev" tehdidi savarak durumu kurtarmaya çalışmaktadır. Aynı sendikası yöneticileri işçilerin atılmasına baş rolü oynayan müsteşar ile pek sıkı fikri görüşmektedirler.

Olayların giderek hızlandığı günlerde, durumla ve işçilerin sorunları ile ilgilenmeleri gereken Tez Büro iş yöneticileri deniz kenarında tedi yaparak 500'ü aşkın işçinin ekmeğine ve iş güvenliğine ne ölçüde önem verdiklerini gösterdiler.

Tabanın zorlaması ile yöneticilere görevleri hatırlatıldı. 25 Mayıs günü Türk-İş salonunda 2 bin aşkın işçinin zorlaması ile bir ortak toplantı yapıldı. Söz alan işçilerden biri, girişimlerin önlenmesi için gerekirse genel başkan Fettah Akan'ın da katılacağı bir açlık grevinin yapılmasını önerdi. Sendika bakını Akan'ın yanıtı hayli ilginçti: "Açlık grevine gidiniz, ama açlık grevinde bana birşey olursa, teşkilat başsız kalır"

Bu bir olaylarla, işçiler kimlerini kendilerini nasıl sattığını görmektedirler. San sendikalar, böyle olaylarla açığa çıkmaktadır. İşçiler, her geçen gün gerçek sınıf sendikacılığının anlamını kavramaktadırlar. Tez Büro işçileri de yöneticilerini, san sendikacılığı tandığına bilinçlenmektedirler.

SORUNLARIN KÖKLÜ ÇÖZÜMÜ SOSYALİZMDE YATIYOR

TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ MERKEZ KONSEYİ'NİN DIYARBAKIR'DA YAPILAN TEMSİLCİLER MECLİSİ TOPLANTISININ SAĞLIK KONUSUNDA ÇEŞİTLİ SORUNLAR DİLE GETİRİLDİ, ÇÖZÜM ÖNERİLERİNDE BULUNULDU. DIYARBAKIR'DA YAPILAN TOPLANTIDA ÖĞRENCİLER ADINA KONAŞAN ERHAN BARUT, SORUNLARIN KÖKLÜ ÇÖZÜMÜ BUGÜNDEN YARINA MÜCADELE EDİLMESİ GEREKLİ HEDEFLER ÜZERİNDE DURDU.

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi, 1978 yılının ilk "Temsilciler Meclisi" toplantısına 11-13 Mayıs tarihleri arasında Diyarbakır'da yaptı.

Toplantıya Merkez Konseyi üyelerinin yanı sıra, Diyarbakır-Siirt-Mardin illeri Oda temsilcileri de katıldılar. Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi adına genel sekreter Dr. Şükre Güner'in başına yaptığı açıklamada TTB'nin yapmış olduğu çalışmaları ve bu çalışmaların sonuna kadar bilgi verildikten sonra şu değerlendirmeye yer verdi:

"Üyelerimizin demokratik hak ve istemlerini savunmayı görev bilen, halkımızın sağlıklı bir yaşama kavuşması için mücadele veren, bu şartların oluşmasını yönlendirme ve anti-faşist bir yapıyı içinde taşıyan TTB'liliğin bu çalışmalarını üyelerinin ekonomik ve özlük sorunlarını ilgilendirdiği kadar, halkımızın sağlık sorunlarıyla da yakından ilgilidir."

Dr. Güner, toplantının Diyarbakır'da yapılmasının gerekçe olarak şu noktaya vurguladı:

"Toplantımızda kamuoyunu yakından ilgilendiren ve halk sağlığı bakımında bir aşama olarak kabul edilen "Tam Süre Çalışma yasası" gündemimizin başlıca konularından biri olacaktır. Özellikle sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi kanununa uygulanması ve Tam Süre Çalışma Yasasının gerçekleştirilmesi, sağlık hizmetlerinin götürülmediği bölgeler için önem taşıdığı için bu toplantımızı Diyarbakır'da yapıyoruz."

Diyarbakır'daki toplantının ilk günü bölümü, dinleyicilere açık olarak yapıldı. Bu bölümde Diyarbakır Tıp Fakültesi öğrencileri adına, öğrenci temsilcisi Erhan Barut da bir konuşma yaptı. Barut, konuşmasında sağlık sorununa, bu sorunun Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki boyutlarına ilişkin olarak çeşitli noktalara değindi. Dinleyiciler tarafından büyük bir ilgi ile izlenen bu konuşmanın bir özeti, okurlarımıza sunuyoruz:

SORUNLAR BÜYÜNDÜR

"Türkiye'nin genelinde yetersiz olan sağlık hizmetlerinin, daha da yetersiz olduğu doğu ve güneydoğu bölgesinde bu tür çalışmaların yapılması bilince daha anlamlıdır.

"Yine halkımızın sağlık hizmetleri bakımından ileri bir aşama olan "Tam Gün Çalışma Yasasının" ana konu olarak ele alınması toplantının önemini bir kat daha artırmaktadır.

"Bizlerin geleceğin doktor adayı olarak özellikle geri bırakılmış bölgeler için daha da önemli olan "Tam Gün Çalışma Yasasının" çıkarılması istiyor ve bu yönde vereceğimiz her türlü mücadeleyi sonuna kadar destekliyoruz.

"Bugün sağlık hizmetlerinin yetersizliği, başta işçi sınıfı olmak üzere diğer tüm emekçileri tehdit eden bir sorun halindedir. İşçi, emekçi yığılıklarını, lüminim inin inleyen konut, beslenme yetersizliği, eğitim ve işsizlik gibi bir diğer sorun da sağlık sorunudur. Bu ve bunun gibi sorunlar arasında birbirinden bağımsız ve ayrı olarak düşünülmez, düşünülmemesi gerekir. Bu sorunlar bir bütündür. Ve hepsi de bir avuç kişinin bu hizmetlerden sonuna kadar yararlanması ve geniş işçi ve emekçi kesimlerinin mahrum bırakılması esasına dayanan kapitalist düzenden kaynaklanmaktadır."

İSTATİSTİKLER NE DİYOR?

"Bu durumun en açık örneğini devletin resmi istatistiklerine bakarak görmek mümkündür. Örneğin komşumuz Sosyalist Bulgaristan'da 80-90 kişiye bir yatak, 500-600 kişiye bir doktor düşmektedir. Hele, ülkemizde uygulanan yanlış sağlık politikası sonucu, doktorların büyük çoğunluğunun büyük ve gelişmiş şehirlerde toplanması buna eklenirse, geri bırakılmış il ve ilçelerinin ne durumda olduğu gözler önüne serilir. Yukarıda belirttiğimiz uygulamaları sonucu Siirt, Bitlis'de 30.000 kişiye bir doktor, Güneşhan'de 16.300 kişiye, Çoruma'da 32.000 kişiye bir doktor düşmektedir. "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun birçok il ve ilçesinde üç-dört bin kişiye bir doktorun düşmesi de bu durumu yeterince izah eder sanırım.

"Bu durumun sebebi, bilindiği gibi sömürü düzeni olan kapitalizmin gelişme sürecindeki eşitsizlik ve dengesizliklerdir. Bu dengesizlik ve eşitsizlik bölgeler düzeyinde de kendisini göstermektedir. Hele bu dengesizliğe, doğu ve güneydoğu bölgelerinde burjuvazinin irkçı-göçmen politikası da eklenirse durum daha da ağırlaşmaktadır. Bu irkçı-göçmen politikası tüm alanlarda olduğu gibi sağlık alanında da kendisini göstermektedir. Bunun en yakın ve somut örneği Diyarbakır Tıp Fakültesinde görülmektedir.

"Diyarbakır Tıp Fakültesi büğünün en önemli sağlık kurum olmasına rağmen, bugün hastahane bir jeneratör dabi yaktır. Bu yüzden elektrik kesilmesi halinde hastalar ameliyat masasında can vermektedir.

Fakültenin işler durumunda olmasına rağmen, jeneratörün olmaması maddi durumda bağlanmaktadır. Oysa bu ıddia tümünden geçersizdir. Yine de hastahane yeterli yatak yoksuluğu nedeniyle bir ameliyat için aylarca önce sıraya girmek gerekmektedir."

GERÇEK ÇÖZÜM: SOSYALİZM
Öğrenci temsilcisi Erhan Barut daha sonra uygulanan baskı politikası nedeniyle öğretim üyesi sıkıntısı çekilen fakülteye doktor alınmadığı gibi mevcutlarının bir bölümünün de çeşitli gerekçelerle okuldan uzaklaştırıldığına değinmiş, öğrenci-memur-asistanlar üzerinde ağırlaşan baskılar üzerinde durmuştur. Barut ayrıca fakülteye araç gereç alınmadığı söz konusu olan binlerce liralık yolsuzluklara da dikkati çekmiştir.
Barut, konuşmasının son bölümünde,

sözleri edilen tüm sorunların köklü çözümünün sosyalizmde yattığını vurgulamıştır. Barut'un konuşması şöyle son bulmuştur:

"Bizler bu gerçeği gözden uzak tutmadan sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi, ilaç sanayinin devletleştirilmesi, sağlık öğreniminin yeniden düzenlenmesi, koruyucu hekimliğine önem verilmesi için mücadele edeceğiz. Bu uğurda mücadeleye eden her kuruluş, her kişi ve her örgütle dayanışma içinde olduğumuzu bildiririz."

Mao'cu saldırganlar sermayenin emrinde

23 Mayıs günü Adana'da meydan mahallesinde Görev gazetesi satan Türkiye İşçi Partisi üyeleri, sermayenin besleyip semirttiği Maoçu komandoların saldırısına uğradılar.

Görev satışındaki TİP'çiler, mahallenin emekçi halkı tarafından sıcak bir ilgi ile karşılanmışlar, tüm Görev'ler satılmıştı. TİP üyelerinin mahalleye girişinden itibaren toplanmaya başlayan Maoçu komandolar ise saldırı hazırlıklarına başlamışlardı. Taşlar, sopalar ve bıçaklar hazırlanıyordu. Kendi gazetelelerini zorla, tehditlerle satılabiliyorlardı. Aynı insanların Görev'i böylesine benimsemesi, çileden çıkarıyordu onları.

Görev satışı bitiren Partililer mahalleye terk ederlerken, Maoçu saldırı başladı. Üç Türkiye İşçi Partili hafif yaralanırken, üyelerden Serol Aysan göğsünden bıçakla ağır yaralandı. Aysan hastaneye kaldırıldı.

Serol Aysan gündüz çalışıp gece yüksek öğrenimini tamamlamaya çalışan genç bir partili idi. Vücudunun çeşitli yerlerinde tekme ve sopa darbelerinden oluşan çürükler bulunuyordu. Sol göğüs boşluğunda ise derin bir bıçak yarası bulunuyordu.

Maoçular "İddü artık bırakalım" diye Aysan'ın yanından uzaklaştılar. Meydan mahallesinin emekçi halkı bu olayla birlikte Maoçuların gerçek yüzünü bir kez daha gördüler. Yaralı Partililere büyük bir ilgi ve yakınlık gösterdiler.

Maoçu komandoların bu son saldırısı hiç kuşkusuz cezasız kalmayacaktır. Hesabı hem Türkiye İşçi Partililer, hem de işçilerin, öğrencilerin, emekçi halkın ortak mahalle halkı birlikte soracaklar, Maoçuları en etkin biçimde terdit edeceklerdir.

AFRİKA'DA NATO'ÇULARA YER YOK

Afrika Mayıs ayı içinde dünyanın en sıcak bölgesi olma konumunu sürdürdü. Afrika halklarını gerek emperyalizme ve sömürgecilğe, gerekse kıta içindeki gerici ve ırkçı rejimlere karşı verdikleri ulusal kurtuluş mücadeleleri, ve bu mücadeleler sonucunda sosyalizm doğrultusunda bir gelişme içine girmeleri, emperyalizmi ve gerici ırkçı rejimleri korkuya düşürüyor. Afrika'nın yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin emperyalist tekkellerin denetiminde altında olduğu biliniyor. Bu açıdan, Afrika bir bütün olarak emperyalizmin ve dünya kapitalist sisteminin hammasında deposu durumunda. Dünya kapitalist sisteminin içinde bulunduğu ekonomik ve politik bunalım, büyük ekonomik ve stratejik önem taşıyan bu bölgenin kendi kontrolü dışına çıkmasını emperyalizm için daha da büyük bir tehlike haline getirmiştir. Emperyalizm bir yandan doğrudan doğruya kendi kumandası altındaki ırkçı ve gerici rejimleri sürdürmek, diğer yandan dünya ölçeğinde elinde tuttuğu etki alanlarından birini yitirmemek için, dolaylı ve dolaysız her türlü müdahalede bulunuyor.

ÖNCE SAHRA, ÇAD VE NAMİBYA

Mayıs ayı içinde Afrika'daki gelişmeler şöyle özetlenebilir: Fransa'nın Batı Sahra'da Polisario örgütüne karşı giriştiği sahil saldırısı ve yine aynı ülkenin Çad'da Frolinat Cephesine karşı silahlı müdahalesi başlıyor. Bu müdahalelerin, en başta dünya emperyalist sisteminin lideri ABD tarafından desteklenmesi de dikkatleri çekiyor. Müdahale ve destekleme gerekçeleri hazır: "Bölgede dengini sağlanmaması, çatışmaların durdurulması ve Fransız vatandaşlarının korunması." Aynı günlerde G. Afrika birliklerinin Angola topraklarından 150 km. içeriye girecek Namibya göçmen kamplarına saldırısı var. Bu saldırı sonucunda yaşlı ve çocuklar dahil olmak üzere çok sayıda insan katlediliyor. ırkçı, gerici G. Afrika rejiminden bir yetkili, saldırının doğrudan doğruya SWAPO güçlerini karşı girişilen bir operasyon" olduğunu açıklıyor. Saldırı üzerine toplanan BM Güvenlik Konseyi, G. Afrika birliklerinin kayıtsız şartsız geri çekilmesini istiyor.

ETİYOPYA VE ZİMBABVE'DE GERİCİLİK BOZGUNA UĞRUyor

Diğer bir gelişme de, Etiyopya rejimi-

nin, emperyalizm güdümündeki ve somali ile Sudan gerici yönetimlerinin desteğindeki ayrılıkçı Eritre kuvvetlerine karşı giriştiği askeri hareket oluyor. Etiyopya yönetiminin ülkedeki ulusal sorunun barışçı ve demokratik yollardan çözülmesini savunduğu biliniyor. Bu doğrultuda da "bölgesel özerklik" ilkesinin hayata geçirilmesine çalışılıyor. Sorunun bu yollardan çözülmesine karşı emperyalizm bölgedeki etnik ayrımları körükliyor. İlerici Etiyopya yönetimi, ülke içindeki antiemperyalist demokratik kazanımların korunmasını ve ülkenin bağımsızlığını sağlanmasını hedef alıyor.

Afrika'da ırkçı ve gerici rejimlerin en saldırganlarından biri olan Rodezya'da da durum gerici iktidar ve emperyalizm açısından iyi gitmemektedir. Geçtiğimiz dönemde bazı işbirlikçi siyah "liderlerin" katliamıyla kurulan "geçici hükümet" siyaset bir burhana sürüklenmektedir. Hükümet içindeki anlaşmazlıklar "şike"yi iyice ortaya çıkarmıştır. İşbirlikçiler, iyice teert olmaktadır. Bunun yanında, Zimbabve Yurtsever Cephesi tüm bu oyunlar karşısında bugün sürdürdüğü mücadeleyi biçiminden hiçbir taviz vermemektedir.

SIRA ZAİRE'DE

Emperyalizm açısından yeni bir "çıban başı"na da Zaire uğrunaktadır. Bilindiği gibi Şaba bölgesinde hükümet kuvvetleriyle, emperyalizm ve maocu Çin yönetimi tarafından "işgalci" olarak nitelenen gerici arasında çarpışmalar sürmektedir. Çarpışmaların bu bölgede yoğunlaşmasının nedeni, bölgede zengin kobalt ve bakır yataklarının olması, bu yatakların Amerikan tekkellerinin denetiminde bulunması ve bu yüzden de sömürücü çıkarların yoğun bir biçimde kendini hissettirmesidir.

Şaba ve Kolwezi bölgesinde ulusal çıkarları savunan halkçı güçlere karşı olanlar yalnızca hükümet kuvvetleri değildir. Bunların yanında emperyalist dış müdahale de yerini alıyor. Mobutu'nun yardımına Fransız ve Belçika kuvvetleri yetişiyor. Müdahalenin gerekçesi, Polisario ve Çad'a yapılan müdahalede gösterilen ayn: "Bölgedeki Avrupalıların kurtarılması". Sözü edilen bölgede ekonomik olarak Amerikan tekkellerinin çıkarlarını ağır basmasına karşılık askeri müdahalede bulunanların Fransa ve Belçika olması ilginçtir. Amerika, bu müdahaleye askeri malzeme sağlayarak dolaylı

yollardan katılıyor. Müdahale, gösterilen gerekçenin aksine, ülke içindeki ilerici hareketin bastırılıp yok edilmesini amaçlamaktadır. Bunun en açık kanıtı, bölgenin Kongo Ulusal Cephesi Kuvvetlerinin elinden alınmasından sonra, ülke içinde Fransız ve Belçika'lı askerlerin bir süre avını sürdürmesidir.

Kongo Ulusal Cephesi'nin sürdürdüğü mücadele, yalnızca emperyalizme karşı sürdürülen bir hareket olmaktan öte, Mobutu yönetimini de hedef almaktadır. Eskiden "Belçika Kongosu" adıyla Belçika'nın sömürgeci olan Zaire'de bağımsızlık kazanıldıktan sonra işbaşına geçen Mobutu yönetimi, kurulan yeni devleti, görüntüde bağımsız, ama politik ve ekonomik olarak emperyalizme bağımlı bir doğrultuya sokmuştur. Müdahale, bu nedenle iç ve dış gericiliğe karşı verilmektedir.

JANDARMA KARAKOLLARI

Emperyalizmin, Afrika'daki ilerici hareketleri ezme için genel olarak üç yönlü bir saldırıya geçtiği ortaya çıkmaktadır. İlk sıçrama tahtasını, ırkçı ve gerici rejimler oluşturuyor. Bunlar, kendi sınırlarına yakın ülkelerdeki ulusal kurtuluş mücadelelerini çeşitli yöntemlerle bastırarak işlevini yükleniyorlar. G. Afrikabiliklerinin Angola topraklarına girip Namibya göçmen kamplarını basması, buna bir örnektir. Diğer bir örnek; Somali'nin ve Sudan'daki gerici rejimlerin Etiyopya'yakarı Eritre'deki ayrılıkçı hareketlerin yanında yer alması, desteklenmekle kalmayıp doğrudan doğruya askeri saldırıya geçmeleridir. Örnekler çoğaltılabilir. Bu türden gerici rejimler, başta ABD olmak üzere tüm emperyalist güçler tarafından desteklenmekte ve her türlü askeri yardımı alabilmektedirler. Bu rejimler, emperyalizmin Afrika jandarmalığını yapmaktadır.

Emperyalizmin ikinci saldırı yönü ise "kollektif" müdahaledir. Bu, Zaire örneğinde açıkça görülmektedir. Zengin kobalt ve bakır yataklarının denetiminde tutan ve bu yoldaki yatırımları 1 milyar dolar civarında olan ABD emperyalizmi, Fransa ve Belçika aracılığıyla ülkeye müdahale etmekte ve bu ülkelerin müdahalelerini sudan gerekçeleri haklı göstermeye çalışmaktadır. ABD'nin Fransız ve Belçika birliklerine uçak dolusu askeri malzeme yolladığı bilinmektedir. Geçmiş dönemlerde emperyalizmin yalnızca ABD aracılığıyla

Afrika'ya müdahalede bulunması yenne, şimdi devreye NATO üyesi Belçika ve Fransa gibi emperyalist devletlerin girmesi, Afrika'da bir bütün olarak emperyalist sistemin çıkarları olduğunu ve Afrika'ya yöneltilen saldırıların NATO çerçevesi içinde planlandığı ortaya çıkmaktadır. Bunun en açık kanıtı, çatışmaların ertesinde müdahalede bulunan emperyalist güçler arasında açığa çıkan sürüşmeleridir.

ANTİKOMONİZMİN İĞRENÇ YOZO

Üçüncü saldırı türü, emperyalist sistemin durmaksızın sürdürdüğü ince anti-komünizmin, fırsatını buldukça Sovyetler Birliği ve sosyalist sisteme karşı azgın ve açık bir saldırıya dönüşmesidir. Afrika'daki olaylar üzerine emperyalist ve kapitalist ülkelerin tüm propaganda olanaklarını, çatışmaların Sovyetler Birliği, Küba ve Demokratik Almanya tarafından "körüklendiğini" yayma yolunda kullanılmaktadır. Bu noktada Çin yönetimi de emperyalist saldırıya omuz vermektedir. Mao'cu Çin yönetimi Etiyopya'ya karşı Eritre'deki ayrılıkçı güçlerin yanında yer alarak, ve emperyalizmle eşgüdüm içinde hareket eden Mobutu yönetimini desteklediğini açıklıyor, emperyalizm ile açıkça işbirliği ettiğini kanıtlamıştır.

ANKARA'NIN SESSİZLİĞİ

Belçika'nın Zaire'ye müdahalesi sırasında Türkiye'nin Başbakanı olarak Ecevit'in Belçika Başbakanı Tindemansla görüşmesi, bu arada müdahaleye karşı hiçbir resmi tepkinin gösterilmemesi ilgi çekicidir. Bu, her fırsatta kendini barıştan yana ilan eden Ecevit hükümetinin kendi kendisini yalanlamasının bir örneği olmuştur.

Emperyalizm ve gerici, ırkçı rejimler Afrika'nın sürekli olarak kaynar bir kazan olmasını istemektedirler. Amaç, kıtadaki ilerici, antiemperyalist hareketleri bu yolla kontrol etmek ve giderek ezip ortadan kaldırmaktır. Tezgahtarlık ve gizli oyunlar, bu amaçla hizmet etmektedir. Sosyalizm yoluna girmekte olan ilerici rejimler ve ilerici güçler, sosyalist sisteme sıkı bir dayanışma içinde bu oyunlara boş çıkıyorlar, çıkaracaklar. Emperyalizm ve doğrudan doğruya onun kumandası altındaki ırkçı, gerici rejimler giderek köseye sıkıyorlar ve etki alanları daralıyor.

Plastik sanatlarda yığınlarla ulaşma sürecinde birinci basamak:

ÖRGÜTLENME

MÖKREMİN BARUT

Yığınlar daha çok bu sanat dallarının ulaşabilmesi diğer alanlarda çalışılmadığı anlamına alınmamalıdır. Çünkü bu konuda biraz araştırma yapılırsa, yığınlar gitmede bütün sanat kollarının aynı olanağa sahip olmadığı görülür. Örneğin; bir şiir yazdınız bunu bir dergi veya gazetenin sanat sayfası aracılığıyla kitleye ulaştırmanız mümkündür, eğer heykel üretiyorseniz bunu sergileyecek galeri bulmadan eserinizin kitleye gitmesi olanaksızdır. Dergi bulmak ile galeri bulmak arasındaki olanak farkı da açıktır. Üretimleri de aynı malzeme, aynı işgücü ve aynı hünerle olmamaktadır. Her sanat yapıtının ortaya çıkmasında yüklediği zaman, ekonomi ve hüner kulfeti aynı olmamaktadır. Bu açıdan malzeme bağı olarak üreten plastik sanatçılar kitleye ulaşma sorununu çözmeden önce, üretim sorununu çözmek zorundadırlar. Çünkü üretilmiş bir eserin kitleye ulaşma gibi bir sorunu da yoktur. Üretmek için paraya ihtiyaç vardır. Yeni çalışmalar yapabilmek için, eski ürettiklerinizin satılması gerekmektedir. İşte bu noktada kapitalizmin yasaları kendini göstermeye başlar. Yaptığınız çalışmanın alıcı bulması için sergilemekten öte bir şeye, "pazarlamaya" ihtiyacı vardır. Pazarlanan malın satılabilmesi ise pazarın isteklerine verdiği cevapla ilgilidir. Yani suya sabunla dokunmayan, elma, armut, fırtınalı deniz, yelkenli, çiplak kadın resimleri ve benzeri ürünler gibi. Toplumsal konuları içeren ürünlerin bırakalım alıcı bulmasını galeriler yada seçici jüri tarafından sergilenmesine bile izin verilmemektedir.

Örgütlenme bilincinin olmayışı, yeni eserler meydana getirebilmek kaygısı tarihin pek çok döneminde bazı sanatçıları egemen sınıflar için üretim yapar kılmıştır. Burada sözü edilen örgütlenme ekonomik dayanışmayı sağlayan, Lonca türünden örgütlenmedir. Bu tür örgütlenmeler, tarihi gelişimi içinde özelliklerine göre görünmüşlerdir. Örneğin Rusya'da 1863 te -koleğin kaldırılmasından iki yıl sonra- Akademiyeye ilk olarak başkaldırdı. Konu seçimiyle ilgili siyasi başkaldırmaydı bu. Oniç öğrenci yılın altın madalya ödülüne konu olarak "Valhata'da tanrıların şöleni"nin seçilmesine karşı çıkıp bunun yerine bir slav teması istediler. Bunlar akademiden atıldılar ve yaşayabilmek için -ekmek parası demek akademide diploması demek olduğundan- bir çeşit loncalaşmaya gittiler. Örnekte gördüğümüz bu tür örgütlenme, kanımca ülkemizde gündemdedir. Böylesine bir örgütlenme yığınlarla ulaşmanın birinci basamağı olarak düşünülmelidir. İkinci basamakta bizi bekleyen sorun, ürünlerin yığınla-

ra nasıl ulaştırılacağıdır. Çünkü asıl ve temel görev budur.

Sosyalistler bir yana ilerici, demokrat sanatçıların bile üretim sorununu ne kadar çözmüş olurlarsa olsunlar- ürünlerini kitleye ulaştırmalarında karşılarına engeller çıkarılmaktadır. Birey olarak bu engelleri aşmak zordur, hatta olanaksızdır. Bu olguyu aşmanın tek yolu vardır. O da örgütlenmektir. Bu konu üzerinde çeşitli yayınlarda, defalarca duruldu. Birçok sanat dallarının örgütlenmesi de var. Bu örgütler kitleye ulaşma sorununu çözmek için çalışmaktalar ve önemli ölçüde de bu sorunu kendi çaplarında çözmeye çalıştıkları görülmüyor. Ancak plastik sanatlar dalında uğraşı verenlerin de, sıraladığımız nedenlerle kitleye ulaşmayı ve ekonomik sorununu birlikte çözen, farklı bir örgütlenme biçimi bulmaları gerekiyor. Bu gerçek ertelenemez ve sorumlulukla yerine getirilmesi gereken bir görevdir.

Yığınlarla ulaşmaktan söz ediliyor ve ısrarla söz edildi. "Kimdir bu yığınlar?" "Onlara nasıl ulaşılacak?" Bu güne kadar bunun somutundan pek söz edilmedi. Bunun içindir ki bu satırlar, kültür ve sanat hakkında belli bir birikimi olmayan pek çok kişi için soyut kalmaktadır. Yığınlar dendiğinde öncelikle anlamamız gereken işçi sınıfı, onun yandaşı diğer emekçiler ve yoksul köylülerdir. Bizim için söz konusu olan bu sınıf ve tabakalara ulaşmaktır. Tüm sanat ve sanatçıların ereği de bu olmalıdır. Ulaşmanın en somut yolu ürünlerde dolaylı anlatımlardan kaçınmak ve bu ürünlerin bulunduğu sergileri onların yaşadığı bölgelere götürmektir. Örneğin işçilerin yoğun olarak oturduğu gecekondu bölgelerinde açık hava sergileri, köylülerin tütün ve benzeri ürünleri satmak için geldikleri taşra, pazarlarında, açık hava sergileri, sendikaların, kitle örgütlerinin binalarında genel kurullarını yaptıkları salonların giriş bölümlerinde sergiler açılabilir. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Ancak bunların üstesinden gelebilmek için, tekmar vurgulamak gerekirse, örgütlü olmak ve aktarılan ölçüler içinde örgütlü olmak gerekir.

Konuya bir başka açıdan yaklaşırsak, örgütlenmenin neden ertelenemez ve sorumlulukla yerine getirilmesi gereken bir görev olduğuna bir kez daha gözlemiş oluruz. Özü ne kadar iyi, dili ne kadar sade olursa olsun roman ve hikâyeler bizim ulaşmasını istediğimiz kitleye ulaşmamaktadır. Çünkü bu kitlenin okuma yazma oranı çok düşüktür ve bu olaya ayıracığı zamanı ve parası azdır. Tiyazrolar kitleye ulaşmada onu eğitmede çok iyi birer araçlardır. Ancak tiyatroya gitmeniz için para ödememiz ve zaman ayırmamız gerekmektedir. Emekçilerin bunu kolaylıkla yapamayacağı açıktır. Oysa resim ve heykel seyretmeniz parasızdır ve önemli bir zaman harcamak gerekmez. Eserin dilini ve önerisini algılayabilmemiz için o çalışma gerçeküstü veya soyutlama değilse özellik gösteren eğitim görmüş olmanız gerekmez. Bu özelliğinden dolayıdır ki, resim ve heykelle önerilerinizi toplumun en geniş kesimlerine ulaştırabilirsiniz.

Önerilerinizi kitleye ulaştırmak, ürünlerinizi salt onların yaşadığı bölgelere götürmek anlamında alınmamalıdır. Onların kolaylıkla algılayabileceği bir anlatım biçimi kullanmakta tek başına yeterli olmaz. Yapılması gereken, ürünlerde güncel ve kitlelere en çok etkileyen sorunları dile getirmek ve öneride bulunmaktır. İkinci önemli bir nokta ise gitmiş olduğunuz kitlenin somut sorunlarına öneri getirmektir. Örneğin bir grev yerine yoksul köylülerin sorunlarına çözüm öneren çalışmalarla gidilirse ürünlerde ne kadar doğru şeyler anlatılmış olursa bile, aradaki grevi işçilerle bir diyalog kurulamaz.

Yığınların sorunlarını dile getirmeye yerine ve zamanına göre-başarılı olduğunda bir diyalog kurulabilir. Bu diyalog ölçüsünde de kalıcı ürünler verilebilir; basılan zemin sağlamlaştırılır. Bütün bunları yaparken asıl hedefin unutulmaması, kurtuluşa giden yolum örgütlenmeden geçtiği ve kurtuluşun sosyalizm olduğunun unutulmaması ve bunun yığınlarla yaptıkların diliyle anlatılması gerekir. Bütün bunlar başarıldığı ölçüde sanatçılar üzerlerine düşen görevi yerine getirmiş olacaklardır.

İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ
nota yayınları

"DÜNYADAN VE TÜRKİYE'DEN
DEVRİMCİ MARŞLAR VE TÜRKÜLER"

- HER HAFTA BİR NOTA
- 25 NOTALIK 1. ALBÖM
- 1. ALBÖM ABONE BEDELİ: 60 TL.
- ABONE HARICİ TEK İSTEKLERDE 300 KRŞ.LUK PUL GÖNDERİLMESİ

YAZIŞMA ADRESİ

İşçi Kültür Derneği
Dere Sokak 10/2
Dışkapı - ANKARA

güncel yayınlar

İşçi Sınıfı Hareketini
Bölücü Akımlar

SAPMALAR

- Revizyonizm
- Göşizm
- Maöculuk
- Troçkizm

2 basım 25 lra

28-29 Ocak 1921' i Unutma

**MUSTAFA SUPHI
VE YOLDAŞLARI**

15 lra

Sorular ve Cevaplarla
**KOMÜNİZM
NEDİR**

15 lra

Piyasetli Caddesi 21-5 Çarşıbaşı-İst.
1000 lra isteklerde %25 indirim yapılır

cem yayınevi

kemal özer in

YENİ YAPITI

geceye karşı
söylenmiştir

ŞİRLER 15 lra

sen de katılmalısın
yaşamı savunmaya

3. BASIM 10 lra

kavganın yüregi

ŞİRLER 10 lra

13 Mayıs da TÖB-DER İstanbul Şubesi'nin kongresinde meydana gelen olayları, sağlıklı-sollu bütün günlük gazetelerin verdiği görüntü.

TÖB-DER ile ilgili demokratik güçler ve çevreler olayların başlangıcını ve kongre ile birleşen gelişmeleri biliyorlar. Ancak olayların değişik "siyasi" kanallardan görülmeye belirlenmiş bir bulanıklığa yol açıyor.

Şubede yaratılan kargaşa ve sürtüşmeler İstanbul Şubesi ile sınırlı sayılmamalıdır. Genel olarak demokratik kitle örgütlerinin içinde bulunduğu darboğazla ilgili. Sorunun temeli, çeşitli "siyasi çizgiler" in örgütsel ilkelere terkederek, siyasi kuyrukçuluğa ve rekabete yönelmeleri oluyor. Örgüt içi, kargaşa ve sürtüşmeler siyasi rekabetlerin çok sık olduğu dönemlerde ortaya çıkıyor. Sorunun çözümü ise, örgüt bütünlüğü ve ilkelere için savaşın unsurlarını etkilil olup-olmamasında düğümleniyor. Demokratik ve sosyalist iyeler eğer etkili olabilmeleri örgütün düze çıkması kolaylaşabilir. Tersi durumda ise örgüt, parçalanabilir. Hiç deşile kof, güdük bir örgüt olma durumuyla karşı karşıya kalır. Demokratik kitle örgütlerinde görülen darboğaz TÖB-DER'de de yaşanıyor. TÖB-DER'de gözlenen darboğazın sıcak noktasını İstanbul Şubesi oluşturuyor.

Şimdi TÖB-DER İstanbul Şubesinde yanlış eylemlere ve yönelişlere karşı örgüt bütünlüğünü koruma savaşı veriliyor.

KONGRE ÖNCESİ

Sosyalist öğretmenler, geçici yönetimin ikinci kere atanmadan önce olayların gelişme yönünü ve taşıdığı tehlikeleri görmüşler ve Genel Merkez'e bir öneri sunmuşlardı. O günlerde İhan Alkan şöyle yazıyordu: "İstanbul ve Adana şubelerimizin kongrelerine, olaylara en azından taraf olmaması tutarlı demokratik ve sosyalist öğretmenlerin yönetiminde gördümleridir." Fakat Genel Merkez özel amaçlarının tutkusıyla öneriyi gözardı etmiş aynı yönetimi ikinci kere atamıştır. Bunun üzerine yönetim kurulunun bir üyesi aynı atamayı gerçekçi bulmadığı için görevi kabul etmemiştir.

Kongre hazırlıklarının sürdüğü günlerde "geçici yönetim" in dar, grupçu gördüğü yeni olaylara yol açabileceği ve giderek kongre güvenliğini tehlikeye düşürebileceği için, Demokrasi İçin Birlik grubu kitle birliğini sağlayacak yapıda bir "Kongre Yürütme Kurulu" önerdi. Bu kurulun şubeyi kongreden ve giderek bunalımdan çıkaracak önemli bir adım olduğu anlatıldı. Ancak şube yönetimi de işlevi açısından Genel Merkez'e yapılan öneriyi benzer bu öneriyi kabul etmedi. Böylece, Genel Merkez ve şube düzeyindeki nesnel durum gerektirdiği, önlem ve önerilere yiz cevdlince olaylara kapı aralanmış oluyordu.

GRUPLAR VE İTTİFAKLAR

Kongrenin yaklaştığı günlerde kimi gruplar ittifak yapmış, kimi gruplar da kongreye ayrı olarak katılma kararı almışlardı. Maoçuların bir kesimiyi sosyal demokrat öğretmenlerin bir kesimi ayrı gireceklerdi. Kongrede iki ittifak gelişmesi olacaktı. Bir "Birlik Dayanışma, Demokrasi İçin Birlik, Demokratik Solcu Öğretmenler Birliği" ittifakı. Diğer de Yönetim Kurulu bileşiminden temellenen ittifak. Bu ittifakı da Devrimci Öğretmen, Devrimci Demokratik Birlik, Çözgütük Grubu ve Demokratik Meslekçiyetçiler oluşturuyordu. Ayrıca bu ittifak Maoçuların bir kesiminden de açık desteğini almıştı.

KONGREDE OLAYLAR

İstanbul Şubesinde üye öğretmenler önceden yaratılan korku ortamına rağmen sabahın erken saatlerinde kongre salonuna doldurmaya başladı. Katılımın

TÖB-DER'DE ŞİMDİYE KADAR BUNALIMDA TARAF OLARAK GÖRÜNENLER, KENDİ "SİYASİ ÇİZGİ"LERİNİN VARLIĞINI ÖRGÜTÜN VARLIĞI İLE ÖZDES TUTANLARDIR. AYNI TARAFLAR ÖĞRETMEN HAREKETİ İÇİNDE, "ÇİZGİ ÖRGÜTLERİ" TÜREMESİNE KAPİ AÇACAK TAVIRLARINI SÜRDÜRMEK İSTEMEKTEDİRLER. ARTIK ÖRGÜTTEKİ NESNEL DURUM VE OLAYLARIN GELİŞME YÖNÜ KİMİ KİŞİLER VE GRUPLARCA KAVRANMALIDIR. DEMOKRASİ DÜŞMANI GERİCİ GÜÇLER PARÇALANMADIR. DEMOKRASİ DÜŞMÜYORLAR. ÖRGÜTÜN PARÇALANMASINA UMUTLA BAKANLARIN UMUDUNA ALET OLMAMAK İÇİN KİMİ GRUPLARA VE GENEL MERKEZE BÜYÜK SORUMLULUK DÜŞÜYÜR.

TÖB-DER'DE "SİYASET" AÇMAZI VE GÖREVLER

ÖMER KUÇUKKILIÇ

3900'e ulaşmış öğretmenlerin yaygın ve kararlı gücünün göstergesi oldu.

Kendi aralarında disipline olamamış göşist grupların böyle bir topluluğun güvenliğini sağlaması zor görünüyordu. Kongre, demokratik ve sosyalist öğretmenlerin bütün çabalarına rağmen gergin bir hava içinde divan seçimine geçti. Öğretmen kitleleri yönetim ve taraftarlarının koşullarında, bütün ayak oyunlarına, tehditlere ve hilelere göğüs gereker iradesini özgürce belirledi. Divana "Birlik Dayanışma, Demokrasi İçin Birlik, Demokratik Solcu Öğretmenler Birliği" ittifakının adayı 1254 oyla seçildi. Şube başkanı seçim sonuçlarını açıklamak zorunda kaldı. Kendi denetim ve gözetimlerinde yapılan seçimlere "Demokratik Seçim" sloganı ile itiraz ettiler. Göreve çağrılan divan kurulunun görev yerine gelmesini engellediler. Öğretmen kitesinin kararı gücünü "Mahir, Hüseyin, Ulaş..." sloganlarıyla kunnaya çalıştılar. Daha sonra öğretmen olmayan unsurların desteğiyle saldırıya geçtiler. İçerdikleri nesnel olarak dışarıdaki polis saldırısıyla birleşince kongre yarıda kaldı.

OLAYLARIN GÖSTERDİKLERİ

Göşist grup ve akımların bilinen özel-

liklerinden biri de olayları değerlendiren nesnel durumu inkara dayanmalarındır. Bu yüzden bugünün verilerini, olayların gelişme yönünü ve yarına olan uzantılarını göremiyorlar. Bunu da "sonuç durumunun somut tahliili" gerezliği ile örtülmeye çalışıyorlar. Bunun için bu grupların şube düzeyinde Demokrasi İçin Birlik grubunun önerileri kabul etmemeleri özelliklerinden ötürü anlaşılabilir. Fakat kendini onlardan ayrıran Genel Merkez yöneticilerinin aynı atamada ısrar etmesinin izahı kendilerine zor görünüyor. Kongre olayları kaçınılmaz değildi. Sosyalist öğretmenlerin önerileri dikkate alınmış olsaydı, kongre dağılmazdı. Olanların sosyalist öğretmenleri doğrulamaları elbette sevindirici bir durum değildi. Ancak olaylar, geleceği bu günün göremeyen, yaşayarak öğrenenler için yararlı dersler oldu.

Kongre olaylarının gösterdiği başka bir olgu, saldırıya geçen grupların kurdukları, birliğin niteliği ile ilgili. Kitle örgütlerinin temel işlevi ve ilkelereinden kopuk, soyuz bir toplama olduğu ortaya çıktı. Salt yönetime geçme ve örgütü "siyasi çizgi"leri için bir pano olarak kullanma isteği, biraraya gelmelerinin temelini oluşturdu. Ayrıca bu isteği her ne pahasına olursa olsun gerçekleştirme eğiliminin tehlikeli bir biçimde geliştiği görüldü.

Maceracı, göşist grup ve akımların kitle örgütlerini nasıl gördükleri biliniyor. Ayrıca buşuvazının kendi sınıf terörüne bahane olarak bunlardan nasıl yararlandığı da biliniyor. Ancak örgütümüzü ve demokrasi mücadelesini doğrudan ilgilendiren bu gelişmeler karşısında Genel Merkez'i grupların tavırları oldukça ilginç oldu. Temmuz ayında toplanması beklenen Genel Kurul'a, iki-üç delege gönderme uğruna böyle bir birliği gözle almaları oldukça düşündürücüdür. Göşist grupların şube yönetimine seçilme istekleri ile Merkezçilerin Genel Merkez yönetiminde kalma istekleri birleşince merkez-göşist işbirliği açığa çıktı.

Şubede; Birlik Dayanışma, Demokrasi İçin Birlik ve Demokratik Solcu Öğretmenler Birliği gruplarının kurdukları ittifak; Demokratik sosyalist öğretmenlerin ilkel, kalıcı birliğin ilk adımı oldu. Ancak kimi grupların ve kişilerin faydacı tavırları birlik konusunda da devam ediyor. Birlik Dayanışma Grubunun içli ittifakı "Birlik Dayanışma İttifakı" biçiminde yanıtınak istemesi bunu doğrultuyor. Politika gazetesinde şube ile ilgili haber ve yazılarda da aynı amaç görünüyor. Sosyalist öğretmenler bir zaaf gibi görünen bu durumun zamanla aşılacağına inanılmaktadır. İttifak gereklerinin kısa sürede yerine getiremeyeceğini bilerek birliğin kahıçılığı için mücadele edecektir.

SONUÇ VE ÇÖZÜM

Şimdiye kadar gözlenen bunalımda taraf olarak görünenler kendi "siyasi çizgilerinin" varlığını örgütün varlığı ile özdes tutanlardı. Aynı taraflar öğretmen hareketi içinde "çizgi örgütleri" türemesine kapı açacak tavırlarını sürdürmek istemektedirler. Artık örgütsel nesnel durum ve olayların gelişme yönü kimi kişiler ve gruplarca kavranmalıdır. Demokrasi düşmanı gerici güçler parçalanmış bir TÖB-DER düşüyorlar. Örgütün parçalanmasına umutla bakanların umuduna alet olmamak için kimi gruplara ve Genel Merkez'e büyük sorumluluk düşüyor.

Bu sorumluluk içinde İstanbul Şubesi ile ilgili her türlü işlevi yürütme yetkisi seçilen divanın olmalıdır. Bu konuda hiç kimse başka bir girişimde bulunmamalıdır. Genel Merkez'den gelen feshat haberleri ve çevre ilerlerde şube açma girişimlerini son derece tehlikeli ve bunalımı körükleyici olmaktadır. Genel Merkezin örgüt içi demokratik, genel kurul kararlarını yok etmeye yönelik tavırlarından kaçınması, şube kongresinde ortaya çıkan öğretmen iradesine saygılı olmalıdır. Örgütümüzün bunalımdan çıkması meşru yolların işlemesine ve tanınmasına bağlıdır. Bu yüzden öğretmenlerin biricik demokratik mücadele aracı olan örgütü yaşattık isteyen tüm ilkelci, demokrat, sosyalist öğretmenlere büyük görev düşüyor.